ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ **Αρ. Φύλλου 106**

30 Απριλίου 2013

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 56

Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2010/63/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Σεπτεμβρίου 2010 (L 276/33/20.10.2010) «σχετικά με την προστασία των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Των άρθρων 3 και 4 του ν. 1338/1983 «Εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου» (Α΄34), όπως αντικαταστάθηκαν, το μεν πρώτο με το άρθρο 65 του ν. 1892/1990 (Α΄101), το δε δεύτερο με το άρθρο 6 παρ. 4 του ν. 1440/1984 (Α΄70) και τροποποιήθηκε τελικώς με το άρθρο 91 του ν. 3862/2010 (Α΄113).

β) Του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ 63/2005 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά όργανα» (Α΄98).

2. Το ν. 2015/1992 «Κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των σπονδυλωτών ζώων που χρησιμοποιούνται για πειραματικούς ή άλλους επιστημονικούς σκοπούς» (Α΄30).

3. Την αριθ. Υ44/5.7.2012 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Χαρακόπουλο Μάξιμο» (Β΄2094/6.7.2012).

4. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού.

5. Την αριθ. 98/2013 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, μετά από πρόταση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, αποφασίζουμε:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1
Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής
(Άρθρο 1 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Με το παρόν προεδρικό διάταγμα θεσπίζονται μέτρα για την προστασία των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς ή εκπαιδευτικούς σκοπούς, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 2010/63/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Για το σκοπό αυτό, θεσπίζονται κανόνες σχετικά με:

α) την αντικατάσταση και μείωση της χρήσης ζώων σε διαδικασίες και τη βελτίωση της εκτροφής, παροχής στέγης, φροντίδας και χρήσης ζώων σε διαδικασίες,

β) την καταγωγή, εκτροφή, σήμανση των ζώων, την παροχή φροντίδας και στέγης και τη θανάτωσή τους,

γ) τη λειτουργία εκτροφέων, προμηθευτών και χρηστών,

δ) την αξιολόγηση και αδειοδότηση πρωτοκόλλων που περιλαμβάνουν τη χρήση ζώων σε διαδικασίες.

2. Το παρόν προεδρικό διάταγμα εφαρμόζεται στις περιπτώσεις όπου ζώα χρησιμοποιούνται ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε διαδικασίες, ή εκτρέφονται ειδικά για να χρησιμοποιηθούν τα όργανα ή οι ιστοί τους για επιστημονικούς σκοπούς.

Το παρόν προεδρικό διάταγμα εφαρμόζεται έως ότου τα ζώα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο θανατωθούν, δοθούν για υιοθεσία ή επιστρέψουν σε κατάλληλο ενδιαίτημα ή σύστημα εκτροφής.

Η εξάλειψη του πόνου, της ταλαιπωρίας, της αγωνίας ή της μόνιμης βλάβης με την αποτελεσματική χρήση αναισθητικών, αναλγητικών ή άλλων μεθόδων δεν συνεπάγεται την εξαίρεση της χρήσης ζώου σε διαδικασίες από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος.

3. Το παρόν προεδρικό διάταγμα εφαρμόζεται στα ακόλουθα ζώα:

α) ζώντα σπονδυλωτά ζώα πλην του ανθρώπου, συμπεριλαμβανομένων:

αα) των προνυμφών που τρέφονται ανεξάρτητα και

ββ) των εμβρύων των θηλαστικών από το τελευταίο τρίτο της ανάπτυξής τους,

β) ζώντα κεφαλόποδα.

4. Το παρόν προεδρικό διάταγμα εφαρμόζεται σε ζώα που χρησιμοποιούνται σε διαδικασίες, τα οποία βρίσκονται σε προγενέστερο στάδιο ανάπτυξης από αυτό που αναφέρεται στην περίπτωση α) της παραγράφου 3, σε περίπτωση που επιτραπεί στο ζώο να ζήσει μετά από αυτό το στάδιο της ανάπτυξής του και αν ως αποτέλεσμα των εφαρμοζόμενων διαδικασιών το ζώο είναι πιθανό να βιώσει πόνο, ταλαιπωρία, αγωνία ή μόνιμη βλάβη αφού φτάσει σε αυτό το στάδιο ανάπτυξης.

5. Το παρόν προεδρικό διάταγμα δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) μη πειραματικές γεωργικές πρακτικές,

β) μη πειραματικές κλινικές κτηνιατρικές πρακτικές,

γ) κλινικές κτηνιατρικές πρακτικές που απαιτούνται για την άδεια εμπορίας κτηνιατρικού φαρμακευτικού προϊόντος,

δ) πρακτικές που ακολουθούνται για σκοπούς αναγνωρισμένης ζωικής παραγωγής,

ε) πρακτικές που ακολουθούνται με κύριο σκοπό να ταυτοποιηθεί ένα ζώο,

στ) πρακτικές που δεν ενδέχεται να προκαλέσουν πόνο, ταλαιπωρία, αγωνία ή μόνιμη βλάβη ίση ή μεγαλύτερη από εκείνη που προκαλεί η εισαγωγή βελόνας σύμφωνα με την ορθή κτηνιατρική πρακτική.

6. Το παρόν Προεδρικό Διάταγμα εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των διατάξεων της αριθ. ΔΥΓ3(α)/ΓΠ.132979/7.3.2005 απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις Κοινοτικές οδηγίες στον Τομέα των Καλλυντικών» (ΦΕΚ Β' 352/18.3.2005), όπως ισχύει.

Άρθρο 2
Σκοπός - Αρμόδιες αρχές
(Άρθρα 3 και 59 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος προεδρικού διατάγματος, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) «διαδικασία»: κάθε χρήση ζώου, επεμβατική ή μη, για πειραματικούς ή άλλους επιστημονικούς σκοπούς, με γνωστά ή άγνωστα αποτελέσματα, ή εκπαιδευτικούς σκοπούς, που ενδέχεται να προκαλέσουν στο ζώο πόνο, ταλαιπωρία, αγωνία ή μόνιμη βλάβη ίση ή μεγαλύτερη από εκείνη που προκαλεί η εισαγωγή βελόνας σύμφωνα με την ορθή κτηνιατρική πρακτική.

Περιλαμβάνει κάθε δράση με σκοπό ή πιθανότητα να οδηγήσει στη γέννηση ή επώαση ζώου ή στη δημιουργία και διατήρηση νέας γενετικά τροποποιημένης κατηγορίας ζώων υπό αυτές τις προϋποθέσεις, αλλά εξαιρείται η θανάτωση των ζώων αποκλειστικά για τη χρήση των οργάνων ή των ιστών τους.

β) «πρωτόκολλο»: ένα πρόγραμμα εργασίας που έχει καθορισμένο επιστημονικό σκοπό και περιλαμβάνει μία ή περισσότερες διαδικασίες.

γ) «εγκαταστάσεις»: κάθε εγκατάσταση, κτίριο, κτιριακό συγκρότημα ή άλλο οίκημα, που μπορεί να περιλαμβάνει χώρο που δεν είναι απόλυτα περιφραγμένος ή στεγασμένος καθώς και κινητές εσωτερικές εγκαταστάσεις.

δ) «εκτροφέας»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που εκτρέφει ζώα που αναφέρονται στο παράρτημα Ι προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σε διαδικασίες ή για τη χρήση των ιστών ή οργάνων τους για επιστημονικούς σκοπούς, ή για την εκτροφή άλλων ζώων κατά κύριο λόγο για αυτούς τους σκοπούς, για κερδοσκοπικούς ή μη σκοπούς.

ε) «προμηθευτής»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο πλην του εκτροφέα, που προμηθεύει με ζώα προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σε διαδικασίες ή για τη χρήση των ιστών ή οργάνων τους για επιστημονικούς σκοπούς, για κερδοσκοπικούς ή μη σκοπούς.

στ) «χρήστης»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που χρησιμοποιεί ζώα σε διαδικασίες, για κερδοσκοπικούς ή μη σκοπούς.

2. Αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος διατάγματος ορίζονται:

α) η Διεύθυνση Κτηνιατρικής Αντίληψης, Φαρμάκων και Εφαρμογών της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ως αρμόδια κεντρική αρχή,

β) οι Διευθύνσεις Κτηνιατρικής της οικείας Περιφέρειας και οι κτηνιατρικές υπηρεσίες της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, ως αρμόδιες περιφερειακές αρχές και ως αρμόδιες αρχές της Περιφερειακής Ενότητας, αντίστοιχα.

Άρθρο 3
Αρχή της αντικατάστασης, μείωσης και βελτίωσης
(Άρθρο 4 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Οι χρήστες υποχρεούνται να εφαρμόζουν την αρχή της αντικατάστασης, δηλαδή όπου είναι δυνατόν, να χρησιμοποιούν άλλη επιστημονικά ικανοποιητική μέθοδο ή διαδικασία, η οποία δεν περιλαμβάνει τη χρήση ζώου.

2. Οι χρήστες υποχρεούνται να εφαρμόζουν την αρχή της μείωσης, δηλαδή να μειώνουν στο ελάχιστο δυνατό τον αριθμό των ζώων που χρησιμοποιούνται σε πρωτόκολλα, χωρίς να διακυβεύονται οι σκοποί του πρωτοκόλλου.

3. Οι εκτροφείς, οι προμηθευτές και οι χρήστες υποχρεούνται να εφαρμόζουν την αρχή της βελτίωσης, δηλαδή να βελτιώνουν την εκτροφή, την παροχή στέγης και της φροντίδας των ζώων, καθώς και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται σε διαδικασίες, έτσι ώστε να εξαλείφεται ή να μειώνεται στο ελάχιστο κάθε πιθανός πόνος, ταλαιπωρία, αγωνία ή μόνιμη βλάβη των ζώων.

4. Οι παράγραφοι 1, 2 και 3 εφαρμόζονται ως προς την επιλογή των μεθόδων, σύμφωνα με το άρθρο 12.

Άρθρο 4
Σκοπός των διαδικασιών
(Άρθρο 5 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

Οι διαδικασίες μπορούν να εκτελούνται μόνο για τους ακόλουθους σκοπούς:

α) βασική έρευνα,

β) μεταγραφική ή εφαρμοσμένη έρευνα με οποιονδήποτε από τους παρακάτω στόχους:

αα) αποφυγή, πρόληψη, διάγνωση ή θεραπεία ασθενειών, κακής κατάστασης υγείας ή άλλων ανωμαλιών, ή των επιπτώσεών τους σε ανθρώπους, ζώα ή φυτά,

ββ) εκτίμηση, ανίχνευση, ρύθμιση ή τροποποίηση των συνθηκών φυσιολογίας σε ανθρώπους, ζώα ή φυτά,

γγ) την ευζωία των ζώων και βελτίωση των συνθηκών παραγωγής των ζώων που εκτρέφονται για γεωργικούς σκοπούς,

γ) για οποιονδήποτε από τους σκοπούς της περίπτωσης β) ως προς την ανάπτυξη, παρασκευή ή δοκιμή της ποιότητας, αποτελεσματικότητας και ασφάλειας φαρμάκων, τροφίμων και ζωοτροφών, καθώς και άλλων ουσιών ή προϊόντων,

δ) προστασία του φυσικού περιβάλλοντος με γνώμονα την υγεία ή την ευζωία ανθρώπων και ζώων,

ε) έρευνα με σκοπό την προστασία των ειδών,

στ) ανώτερη εκπαίδευση ή κατάρτιση για την απόκτηση, διατήρηση ή βελτίωση των επαγγελματικών δεξιοτήτων,

ζ) ιατροδικαστικές έρευνες.

Άρθρο 5
Μέθοδοι θανάτωσης
(Άρθρο 6 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Οι εκτροφείς, οι προμηθευτές και οι χρήστες εξασφαλίζουν ότι τα ζώα θανατώνονται με τον ελάχιστο πόνο, ταλαιπωρία ή αγωνία.

2. Οι εκτροφείς, οι προμηθευτές και οι χρήστες εξασφαλίζουν ότι τα ζώα θανατώνονται στις εγκεκριμένες εγκαταστάσεις τους, από κατάλληλα εκπαιδευμένο πρόσωπο σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 22.

Ωστόσο, σε περίπτωση έρευνας που πραγματοποιείται στο φυσικό περιβάλλον, ένα ζώο μπορεί να θανατωθεί έξω από μια εγκεκριμένη εγκατάσταση, από αρμόδιο πρόσωπο κατάλληλα εκπαιδευμένο σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 22.

3. Τα είδη των ζώων που καλύπτονται από το Παράρτημα IV, θανατώνονται με την κατάλληλη μέθοδο θανάτωσης, όπως ορίζεται σε αυτό.

4. Οι αρμόδιες περιφερειακές αρχές που χορηγούν την άδεια του πρωτοκόλλου, δύνανται να εγκρίνουν εξαιρέσεις από την απαίτηση της παραγράφου 3 μετά από θετική αξιολόγηση της επιτροπής αξιολόγησης των πρωτοκόλλων του άρθρου 37, προκειμένου:

α) να επιτραπεί η χρήση άλλης μεθόδου, με την προϋπόθεση ότι υπάρχει έγγραφη επιστημονική τεκμηρίωση ότι η προτεινόμενη μέθοδος είναι εξίσου μη βάναυση, ή

β) εφόσον, με την έγγραφη επιστημονική τεκμηρίωση αποδεικνύεται ότι ο σκοπός της διαδικασίας δεν μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση μεθόδου θανάτωσης όπως ορίζεται στο Παράρτημα IV.

5. Οι παράγραφοι 2 και 3 δεν ισχύουν στις περιπτώσεις όπου ένα ζώο πρέπει να θανατωθεί σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης για λόγους ευζωίας των ζώων, δημόσιας υγείας, δημόσιας ασφάλειας, υγείας των ζώων ή για περιβαλλοντικούς λόγους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΖΩΩΝ ΣΕ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Άρθρο 6
Απειλούμενα είδη
(Άρθρο 7 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Δείγματα από τα απειλούμενα είδη που παρατίθενται στο Παράρτημα Α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97 του Συμβουλίου της 9ης Δεκεμβρίου 1996 για την προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας με τον έλεγχο του εμπορίου τους, που δεν εμπίπτουν στις παρεκκλίσεις του άρθρου 7 παράγραφος 1 του ανωτέρω κανονισμού, δεν χρησιμοποιούνται στις διαδικασίες, με εξαίρεση τις διαδικασίες εκείνες οι οποίες πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η διαδικασία έχει έναν από τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 4 περίπτωση β) υποπερίπτωση αα), γ) ή ε) του παρόντος διατάγματος,

β) υπάρχει έγγραφη επιστημονική τεκμηρίωση του χρήστη, η οποία έχει εγκριθεί από την επιτροπή αξιολόγησης των πρωτοκόλλων του άρθρου 37, ότι ο σκοπός της διαδικασίας δεν μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση άλλων ειδών από αυτά που παρατίθενται στο ανωτέρω Παράρτημα.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στα είδη πρωτευόντων θηλαστικών πλην του ανθρώπου.

Άρθρο 7
Πρωτεύοντα πλην του ανθρώπου
(Άρθρο 8 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, δείγματα πρωτευόντων πλην του ανθρώπου δεν χρησιμοποιούνται στις διαδικασίες, με εξαίρεση τις διαδικασίες εκείνες οι οποίες πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η διαδικασία περιλαμβάνει έναν από τους σκοπούς που αναφέρονται:

αα) στις παραγράφους β) περίπτωση αα ή γ) του άρθρου 4 και εφαρμόζεται για την αποφυγή, πρόληψη, διάγνωση ή θεραπεία κλινικών παθήσεων που προκαλούν σοβαρή αναπηρία ή που απειλούν δυνητικά τη ζωή του ανθρώπου, ή

ββ) στις παραγράφους α) ή ε) του άρθρου 4, και

β) υπάρχει έγγραφη επιστημονική τεκμηρίωση του χρήστη, η οποία έχει εγκριθεί από την επιτροπή αξιολόγησης των πρωτοκόλλων του άρθρου 37, ότι ο σκοπός της διαδικασίας δεν μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση ειδών άλλων εκτός από τα πρωτεύοντα πλην του ανθρώπου.

Για τους σκοπούς του παρόντος διατάγματος, ως πάθηση που προκαλεί σοβαρή αναπηρία νοείται η μείωση των κανονικών σωματικών ή φυσιολογικών ικανοτήτων του ατόμου.

2. Δείγματα πρωτευόντων πλην των ανθρώπων που παρατίθενται στο Παράρτημα Α του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/1997 και που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 7 παρ. 1 του ανωτέρω Κανονισμού, δεν χρησιμοποιούνται στις διαδικασίες, με εξαίρεση τις διαδικασίες εκείνες οι οποίες πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η διαδικασία περιλαμβάνει έναν από τους σκοπούς που αναφέρονται:

αα) στις παραγράφους β) περίπτωση αα) ή γ) του άρθρου 4 και εφαρμόζεται για την αποφυγή, πρόληψη, διάγνωση ή θεραπεία κλινικών παθήσεων που προκαλούν σοβαρή αναπηρία ή που απειλούν δυνητικά τη ζωή του ανθρώπου, ή

ββ) την παράγραφο ε) του άρθρου 4, και

β) υπάρχει έγγραφη επιστημονική τεκμηρίωση του χρήστη, η οποία έχει εγκριθεί από την επιτροπή αξιολόγησης των πρωτοκόλλων του άρθρου 37, ότι ο σκοπός της διαδικασίας δεν μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση άλλων ειδών εκτός από τα πρωτεύοντα θηλαστικά πλην του ανθρώπου και με τη χρήση ειδών που δεν παρατίθενται στο ανωτέρω Παράρτημα.

3. Κατά παρέκκλιση των παραγράφων 1 και 2, οι ανθρωποειδείς πίθηκοι δεν χρησιμοποιούνται σε διαδικασίες, με την επιφύλαξη της εφαρμογής της ρήτρας διασφάλισης της παραγράφου 2 του άρθρου 49.

Άρθρο 8
(Άρθρο 9 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)
Ζώα που έχουν συλληφθεί και απομακρυνθεί από την άγρια φύση

1. Στις διαδικασίες δεν χρησιμοποιούνται ζώα που έχουν συλληφθεί και απομακρυνθεί από την άγρια φύση.

2. Η αρμόδια περιφερειακή αρχή που χορηγεί την άδεια του πρωτοκόλλου, δύναται να εγκρίνει εξαιρέσεις από την παράγραφο 1, μετά από έγκριση της έγγραφης επιστημονικής τεκμηρίωσης του χρήστη, από την επιτροπή αξιολόγησης των πρωτοκόλλων του άρθρου 37,

ότι ο σκοπός της διαδικασίας δεν μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση ενός ζώου το οποίο έχει εκτραφεί για χρήση σε διαδικασίες.

3. Η σύλληψη ζώων από την άγρια φύση πραγματοποιείται από κατάλληλα εκπαιδευμένο πρόσωπο του άρθρου 22, ώστε οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι να μην προκαλούν στα ζώα πόνο, ταλαιπωρία, αγωνία ή μόνιμη βλάβη που μπορούν να αποφευχθούν.

Όταν διαπιστώνεται κατά ή μετά τη σύλληψη, ότι το ζώο είναι τραυματισμένο ή βρίσκεται σε άσχημη κατάσταση υγείας, εξετάζεται από κτηνίατρο και λαμβάνονται μέτρα για την ελαχιστοποίηση της ταλαιπωρίας αυτού.

Η αρμόδια περιφερειακή αρχή που χορηγεί την άδεια του πρωτοκόλλου, δύναται να εγκρίνει εξαιρέσεις από τις απαιτήσεις για την εφαρμογή μεθόδων προς ελαχιστοποίηση της ταλαιπωρίας των ζώων, μετά από έγκριση της επιστημονικής τεκμηρίωσης του χρήστη, από την επιτροπή αξιολόγησης των πρωτοκόλλων του άρθρου 37.

Άρθρο 9
(Άρθρο 10 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)
Ζώα που εκτρέφονται για χρήση σε διαδικασίες

1. Οι χρήστες χρησιμοποιούν σε διαδικασίες, τα ζώα που ανήκουν στα είδη του Παραρτήματος Ι, μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα εν λόγω ζώα έχουν εκτραφεί για χρήση σε διαδικασίες.

Κατ' εξαίρεση από τις ημερομηνίες που ορίζονται στο Παράρτημα ΙΙ, οι υπεύθυνοι των εγκαταστάσεων χρήσης, διασφαλίζουν ότι τα πρωτεύοντα πλην του ανθρώπου τα οποία παρατίθενται στο ανωτέρω Παράρτημα, χρησιμοποιούνται σε διαδικασίες μόνο στις περιπτώσεις όπου γεννήθηκαν από πρωτεύοντα πλην του ανθρώπου, τα οποία έχουν εκτραφεί σε συνθήκες αιχμαλωσίας ή προέρχονται από αυτοδύναμους εκτρεφόμενους πληθυσμούς.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, «αυτοδύναμος εκτρεφόμενος πληθυσμός» νοείται η αποικία στην οποία τα ζώα εκτρέφονται μόνο εντός αυτής ή προέρχονται από άλλες αποικίες αλλά δεν έχουν συλληφθεί από την άγρια φύση και όπου τα ζώα φυλάσσονται κατά τρόπο που να διασφαλίζει την εξοικείωσή τους με τον άνθρωπο.

Σε διαβούλευση με τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους φορείς, η Επιτροπή διεξάγει μελέτη σκοπιμότητας, στην οποία περιλαμβάνεται αξιολόγηση ως προς την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων, όσον αφορά την απαίτηση του δευτέρου εδαφίου. Η μελέτη θα δημοσιευθεί το αργότερο στις 10 Νοεμβρίου 2017 και θα συνοδεύεται, εφόσον χρειάζεται, από προτάσεις για τροποποιήσεις του παραρτήματος ΙΙ.

2. Η αρμόδια κεντρική αρχή μετά από εισήγηση της αρμόδιας περιφερειακής αρχής που χορηγεί την άδεια του πρωτοκόλλου, δύναται να εγκρίνει εξαιρέσεις από την παράγραφο 1, μετά από έγκριση της επιστημονικής τεκμηρίωσης του χρήστη από την επιτροπή αξιολόγησης των πρωτοκόλλων του άρθρου 37.

Άρθρο 10
(Άρθρο 11 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)
Αδέσποτα ζώα ή επανελθόντα στην ημιάγρια κατάσταση

1. Στις διαδικασίες δεν χρησιμοποιούνται αδέσποτα ζώα ή επανελθόντα στην ημιάγρια κατάσταση.

2. Η αρμόδια περιφερειακή αρχή που χορηγεί την άδεια του πρωτοκόλλου, δύναται μετά από έγκριση της επιτροπής αξιολόγησης των πρωτοκόλλων του άρθρου 37, να εγκρίνει εξαιρέσεις από την παράγραφο 1, μόνο εάν:

α) υπάρχει επιτακτική ανάγκη διεξαγωγής μελετών ως προς την υγεία και την ευζωία των ζώων αυτών ή λόγω σοβαρών απειλών κατά του περιβάλλοντος ή της υγείας των ανθρώπων ή των ζώων και

β) υπάρχει έγγραφη επιστημονική τεκμηρίωση του χρήστη, ότι ο σκοπός της διαδικασίας μπορεί να επιτευχθεί μόνο με τη χρήση ήμερων ειδών αδέσποτων ζώων ή επανελθόντων στην ημιάγρια κατάσταση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Άρθρο 11
Διαδικασίες
(Άρθρο 12 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Οι χρήστες εκτελούν τις διαδικασίες στις εγκαταστάσεις τους.

Η αρμόδια περιφερειακή αρχή που χορηγεί την άδεια του πρωτοκόλλου, δύναται να εγκρίνει εξαιρέσεις από το πρώτο εδάφιο, μετά από έγκριση της επιστημονικής τεκμηρίωσης του χρήστη από την επιτροπή αξιολόγησης του πρωτοκόλλου του άρθρου 37.

2. Οι διαδικασίες εκτελούνται μόνο στα πλαίσια ενός πρωτοκόλλου.

Άρθρο 12
Επιλογή της μεθόδου
(Άρθρο 13 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Με την επιφύλαξη τυχόν άλλων εθνικών διατάξεων που απαγορεύουν ορισμένους τύπους μεθόδων, οι χρήστες υποχρεούνται να μην εκτελούν μια διαδικασία, αν η νομοθεσία της Ένωσης αναγνωρίζει κάποια άλλη μέθοδο ή στρατηγική δοκιμή, που επιτυγχάνει το επιθυμητό αποτέλεσμα χωρίς να περιλαμβάνει τη χρήση ζώντος ζώου.

2. Αν πρέπει να γίνει επιλογή μεταξύ διαδικασιών, επιλέγονται εκείνες που πληρούν στο μεγαλύτερο βαθμό τις ακόλουθες απαιτήσεις, δηλαδή:

α) χρήση του ελάχιστου δυνατού αριθμού ζώων,

β) χρήση ζώων που έχουν ικανότητα να βιώνουν τον πόνο, την ταλαιπωρία, την αγωνία ή τη μόνιμη βλάβη στο μικρότερο δυνατό βαθμό,

γ) προκαλούν στον ελάχιστο δυνατό βαθμό πόνο, ταλαιπωρία, αγωνία ή μόνιμη βλάβη

και έχουν τις περισσότερες πιθανότητες να αποφέρουν ικανοποιητικά αποτελέσματα.

3. Ο θάνατος ως καταληκτικό σημείο σε μια διαδικασία αποφεύγεται κατά το δυνατόν και αντικαθίσταται από πρώιμα μη βάναυσα καταληκτικά σημεία. Εφόσον ο θάνατος ως καταληκτικό σημείο είναι αναπόφευκτος, η διαδικασία σχεδιάζεται έτσι ώστε:

α) να προκαλεί το θάνατο όσο το δυνατό λιγότερων ζώων και

β) να μειώνεται στον ελάχιστο δυνατό βαθμό η διάρκεια και η ένταση της ταλαιπωρίας του ζώου και στο μέτρο του δυνατού, ο θάνατος να είναι ανώδυνος.

Άρθρο 13
Αναισθητοποίηση
(Άρθρο 14 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Οι χρήστες υποχρεούνται, εκτός εάν κρίνεται ασύμβατο, να εκτελούν τις διαδικασίες υπό γενική ή με τοπι-

κή αναισθησία και να χρησιμοποιούν αναλγητικά φάρμακα ή άλλη κατάλληλη μέθοδος για να προκαλείται ο ελάχιστος δυνατός αναπόφευκτος πόνος, ταλαιπωρία ή αγωνία.

Οι διαδικασίες που προκαλούν σοβαρές βλάβες που μπορεί να οδηγήσουν σε έντονο πόνο διεξάγονται μόνο με αναισθητοποίηση.

2. Όταν λαμβάνεται απόφαση ως προς την καταλληλότητα χρήσης αναισθησίας, λαμβάνονται υπόψη τα κατωτέρω:

α) εάν η αναισθησία κρίνεται πιο τραυματική για το ζώο από τη διαδικασία αυτή καθεαυτή, και

β) εάν η αναισθησία δεν είναι συμβατή με το σκοπό της διαδικασίας.

3. Οι χρήστες δεν χορηγούν στα ζώα κανένα φάρμακο που να σταματά ή να περιορίζει την εκδήλωση πόνου, χωρίς ικανοποιητικό επίπεδο αναισθησίας ή αναλγησίας.

Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται η έγκριση της έγγραφης επιστημονικής τεκμηρίωσης του χρήστη, από την επιτροπή αξιολόγησης του πρωτοκόλλου του άρθρου 37, συνοδευόμενη από τις λεπτομέρειες της αναισθητικής ή αναλγητικής αγωγής.

4. Σε ένα ζώο, στο οποίο μπορεί να προκληθεί πόνος μετά το πέρας της δράσης της αναισθησίας, χορηγούνται προληπτικά και μετεγχειρητικά αναλγητικά ή εφαρμόζονται άλλες κατάλληλες μέθοδοι για την ανακούφιση του πόνου, με την προϋπόθεση ότι αυτή η αγωγή είναι συμβατή με το σκοπό της διαδικασίας.

5. Μόλις επιτευχθεί ο σκοπός της διαδικασίας, λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για να μειωθεί η ταλαιπωρία του ζώου.

Άρθρο 14
Κατάταξη της δριμύτητας των διαδικασιών
(Άρθρο 15 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Οι χρήστες προβαίνουν στην κατάταξη της δριμύτητας όλων των διαδικασιών, με τους χαρακτηρισμούς «χωρίς ανάνηψη», «ήπια», «μέτρια» ή «βαριά», κατά περίπτωση, βάσει των κριτηρίων κατάταξης του Παραρτήματος VII. Η κατάταξη εγκρίνεται από την επιτροπή αξιολόγησης του έργου του άρθρου 37, κατά την αξιολόγηση του πρωτοκόλλου.

2. Με την επιφύλαξη της χρήσης της ρήτρας διασφάλισης του άρθρου 49 παράγραφος 3, οι χρήστες δεν εφαρμόζουν διαδικασία, εφόσον αυτή συνεπάγεται βαρύ πόνο, ταλαιπωρία ή αγωνία που ενδέχεται να αποβεί μακράς διάρκειας και δεν μπορεί να βελτιωθεί.

Άρθρο 15
(Άρθρο 16 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)
Επαναχρησιμοποίηση

1. Η αρμόδια περιφερειακή αρχή μπορεί να επιτρέψει την επαναχρησιμοποίηση σε μια νέα διαδικασία, των ζώων του άρθρου 1 που έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί σε μία ή περισσότερες διαδικασίες, παρόλο που είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί ένα διαφορετικό ζώο το οποίο δεν έχει υποβληθεί μέχρι τότε σε καμία διαδικασία, μόνο εφόσον:

α) οι προηγούμενες διαδικασίες που έχουν εφαρμοστεί στα ζώα έχουν χαρακτηριστεί, ως προς την πραγματική δριμύτητα, σύμφωνα με το άρθρο 14 ως «ήπιες» ή «μέτριες» και αναγράφονται ως τέτοιες στην άδεια του έργου,

β) υπάρχει έγγραφη κτηνιατρική γνώμη, με την οποία βεβαιώνεται ότι η γενική κατάσταση της υγείας και της ευζωίας του ζώου, έχουν αποκατασταθεί πλήρως,

γ) η επικείμενη διαδικασία, στην οποία προβλέπεται η επαναχρησιμοποίηση του ζώου, κατατάσσεται από τον χρήστη, ως «ήπια», «μέτρια» ή «χωρίς ανάνηψη», και

δ) υπάρχει έγκριση της επιτροπής αξιολόγησης του πρωτοκόλλου του άρθρου 37, η οποία συνεκτιμά τη συνολική εμπειρία ζωής του ζώου.

2. Σε έκτακτες περιπτώσεις, κατά παρέκκλιση της περίπτωσης α) της παραγράφου 1, όταν ένα ζώο έχει χρησιμοποιηθεί σε διαδικασία που η δριμύτητα της κατατάσσεται σε «βαριά», η αρμόδια περιφερειακή αρχή μπορεί να εγκρίνει την επαναχρησιμοποίηση του ζώου, εφόσον έχει λάβει έγγραφη γνωμοδότηση του κτηνιάτρου της εγκατάστασης, με τα αποτελέσματα της εξέτασης του ζώου τα οποία συναινούν στην επαναχρησιμοποίησή του, και το ζώο δεν χρησιμοποιείται πάνω από μια φορά μετά την υποβολή του σε διαδικασία που προκαλεί έντονο πόνο, αγωνία ή ανάλογη ταλαιπωρία.

Άρθρο 16
Ολοκλήρωση της διαδικασίας
(Άρθρο 17 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Μια διαδικασία θεωρείται ότι έχει ολοκληρωθεί όταν δεν απομένουν να γίνουν άλλες παρατηρήσεις για αυτήν ή εάν πρόκειται για τη δημιουργία μιας νέας γενετικά τροποποιημένης κατηγορίας ζώων, όταν έχει παύσει η παρατήρηση των απογόνων ή δεν αναμένεται να προκαλέσει πόνο, ταλαιπωρία, αγωνία ή μόνιμη βλάβη ίση ή μεγαλύτερη από εκείνη που προκαλεί η εισαγωγή μιας βελόνας.

2. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας, ο υπεύθυνος κτηνίατρος του άρθρου 24, αποφασίζει αν το ζώο θα διατηρηθεί ζωντανό. Ένα ζώο θανατώνεται, σύμφωνα με το άρθρο 5 και το Παράρτημα IV, αν εκτιμάται ότι θα συνεχίσει να βιώνει μέτριο ή έντονο πόνο ή αγωνία ή μόνιμη βλάβη.

3. Αν ζώο πρόκειται να διατηρηθεί ζωντανό, του παρέχεται φροντίδα και στέγη που είναι κατάλληλες για την κατάσταση της υγείας του.

Άρθρο 17
Κοινή χρήση οργάνων και ιστών
(Άρθρο 18της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

Στα πλαίσια της προσπάθειας μείωσης του αριθμού των χρησιμοποιούμενων ζώων για επιστημονικούς σκοπούς, οι χρήστες φροντίζουν, κατά περίπτωση, ώστε να διευκολύνεται η εφαρμογή προγραμμάτων για την κοινή χρήση οργάνων και ιστών των ζώων που θανατώνονται.

Άρθρο 18
Απελευθέρωση και επιστροφή των ζώων στο αρχικό τους περιβάλλον
(Άρθρο 19 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

Η αρμόδια περιφερειακή αρχή μπορεί, μετά από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής παρακολούθησης και γνωμοδότησης για την ευζωία των ζώων του άρθρου 25, να επιτρέψει στους κατόχους άδειας πρωτοκόλλων, να επιστρέψουν τα ζώα που χρησιμοποιούνται ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε διαδικασίες, στο αρχικό τους περιβάλλον ή σε κατάλληλο βιότοπο ή σε σύστημα εκτροφής κατάλληλο για το είδος, εφόσον:

α) η κατάσταση της υγείας του ζώου το επιτρέπει,

β) δεν υπάρχει κίνδυνος για τη δημόσια υγεία, την υγεία του ζώου ή το περιβάλλον, και

γ) έχουν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα για τη διαφύλαξη της ευζωίας του ζώου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV
ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ

Ενότητα 1
Απαιτήσεις για τους εκτροφείς, τους προμηθευτές και τους χρήστες

Άρθρο 19
Αδειοδότηση των εκτροφέων, προμηθευτών και χρηστών
(Άρθρο 20 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Οι υπεύθυνοι των εγκαταστάσεων εκτροφής, προμήθειας και χρήσης, λαμβάνουν άδεια λειτουργίας των εγκαταστάσεών τους, από την αρμόδια περιφερειακή αρχή της Περιφέρειας στην οποία πρόκειται να ασκήσουν τις δραστηριότητές τους, διάρκειας πέντε (5) ετών. Μετά τη λήξη της ισχύος της άδειας, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλει εκ νέου αίτηση για άδεια λειτουργίας των εγκαταστάσεών του, συνοδευόμενη από τα δικαιολογητικά της παραγράφου 2.

Η άδεια χορηγείται μόνο εφόσον πληρούνται οι απαιτήσεις του παρόντος προεδρικού διατάγματος. Με την άδεια χορηγείται και κωδικός έγκρισης της εγκατάστασης, ο οποίος, ανάλογα με το είδος της εγκατάστασης, έχει την εξής μορφή: EL-Κωδικός, Νομού-BIObr/sup/exp-Αύξων Αριθμός Καταχώρησης στο μητρώο.

2. Η χορήγηση της άδειας, πραγματοποιείται μετά από αίτηση των ενδιαφερομένων φυσικών προσώπων, ή των νόμιμων εκπροσώπων των νομικών προσώπων, στην αρμόδια περιφερειακή αρχή, η οποία τηρεί αρχείο στο οποίο καταχωρίζεται κάθε είδος εγκατάστασης.

Η αίτηση συνοδεύεται από:

α) τη λεπτομερή περιγραφή των χώρων, με κάτοψη αυτών,

β) τη λεπτομερή περιγραφή του εξοπλισμού των εγκαταστάσεων,

γ) τα στοιχεία του/των υπεύθυνου/ων της εγκατάστασης, για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς τις διατάξεις του παρόντος,

δ) τα στοιχεία του/των προσώπου/ων των άρθρων 23 παράγραφος 1 και 24,

ε) τα πιστοποιητικά εκπαίδευσης και κατάρτισης του/των προσώπου/ων των περιπτώσεων γ) και δ),

στ) υπεύθυνη δήλωση του/των προσώπου/ων των περιπτώσεων γ) και δ), ότι πληρούν τις απαιτήσεις των άρθρων 22, 23 και 24, κατά περίπτωση,

ζ) τα στοιχεία των μελών της επιτροπής του άρθρου 25,

η) το είδος ή τα είδη των ζώων,

θ) υπόδειγμα του μορφότυπου και του τρόπου καταγραφής των αρχείων ζώων του άρθρου 29,

3. α) Εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της αίτησης του ενδιαφερομένου, η αρμόδια περιφερειακή αρχή, διενεργεί επιτόπιο έλεγχο των εγκαταστάσεων, και συντάσσει έκθεση ελέγχου, αντίγραφο της οποίας κοινοποιείται, με αποδεικτικό παραλαβής, στον/στους υπεύθυνο/ους της εγκατάστασης.

β) Ο Προϊστάμενος της αρμόδιας περιφερειακής αρχής, εκδίδει απόφαση χορήγησης της άδειας λειτουργίας της εγκατάστασης, στην οποία αναγράφονται υποχρεωτικά, ο αριθμός έγκρισης της εγκατάστασης, καθώς και τα στοιχεία του/των υπεύθυνου/ων ατόμου/ων της εγκατάστασης, για τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις του παρόντος και του/των προσώπου/ων των άρθρων 23 παράγραφος 1 και 24. Αντίγραφο της απόφασης κοινοποιείται στην αρμόδια κεντρική αρχή και στην αρμόδια αρχή της οικείας Περιφερειακής Ενότητας.

4. Η ανανέωση της άδειας, πριν το πέρας της πενταετίας, απαιτείται για οποιαδήποτε σημαντική αλλαγή της δομής ή της λειτουργίας της εγκατάστασης του εκτροφέα, του προμηθευτή ή του χρήστη που μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ευζωία των ζώων. Για τη χορήγηση της ανανέωσης της άδειας, ο υπεύθυνος της εγκατάστασης υποβάλλει αίτηση ανανέωσής της, συνοδευόμενη από τα δικαιολογητικά που σχετίζονται με την αλλαγή της δομής ή της λειτουργίας της εγκατάστασης, στην αρμόδια περιφερειακή αρχή, η οποία προβαίνει εκ νέου σε επιτόπιο έλεγχο, εντός δέκα (10) εργασίμων ημερών από την υποβολή της, για να εξακριβώσει την αλλαγή της δομής ή της λειτουργίας εγκατάστασης. Κατόπιν, ακολουθείται η διαδικασία της περίπτωσης β) της παραγράφου 3.

5. Ο υπεύθυνος για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς τις διατάξεις του παρόντος, υποχρεούται να ενημερώνει εγγράφως την αρμόδια περιφερειακή αρχή, για τυχόν αποχώρησή του από την εγκατάσταση ένα μήνα πριν από την πραγματοποίησή της καθώς και για τα στοιχεία του αντικαταστάτη του.

6. Ο υπεύθυνος για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς τις διατάξεις του παρόντος, υποχρεούται να ενημερώνει εγγράφως την αρμόδια περιφερειακή αρχή, εντός ενός μηνός, για τις τυχόν αλλαγές του/των προσώπου/ων των άρθρων 23 παράγραφος 1 και 24, καθώς και για τα στοιχεία αυτών.

Άρθρο 20
Αναστολή και ανάκληση άδειας
(Άρθρο 21 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. α) Σε περίπτωση που ο υπεύθυνος της εγκατάστασης εκτροφής, προμήθειας και χρήσης δεν τηρεί πλέον τις απαιτήσεις του παρόντος διατάγματος, η αρμόδια περιφερειακή αρχή τον ενημερώνει εγγράφως, για τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα που πρέπει να λάβει, εντός οριζομένου χρονικού διαστήματος, για να εξασφαλίσει την ευζωία των ζώων που στεγάζονται και διατηρούνται στις εγκαταστάσεις του. Σε περίπτωση που ο υπεύθυνος της εγκατάστασης δε συμμορφωθεί εντός του οριζομένου χρονικού διαστήματος, η αρμόδια περιφερειακή αρχή, με απόφασή της, η οποία κοινοποιείται και στην αρμόδια κεντρική αρχή και στην αρμόδια αρχή της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, αναστέλλει την άδεια του άρθρου 19, θέτοντας νέα προθεσμία εντός της οποίας οφείλει ο υπεύθυνος να λάβει τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα, για να εξασφαλίσει την ευζωία των ζώων που στεγάζονται και διατηρούνται στις εγκαταστάσεις τους.

β) Σε περίπτωση που δεν επέλθει συμμόρφωση ούτε εντός της νέας οριζόμενης προθεσμίας, η αρμόδια περιφερειακή αρχή, με απόφασή της, η οποία κοινοποιείται και στην αρμόδια κεντρική αρχή και στην αρμόδια

αρχή της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, ανακαλεί την άδεια του άρθρου 19.

2. Στην περίπτωση που ανασταλεί ή ανακληθεί η άδεια, η αρμόδια περιφερειακή αρχή, απαιτεί από τον υπεύθυνο της εγκατάστασης να λάβει και να ανακοινώσει εγγράφως σε αυτήν, τα κατάλληλα μέτρα που διασφαλίζουν ότι η αναστολή ή η ανάκληση της άδειας δεν έχει αρνητικές επιπτώσεις στην ευζωία των ζώων που στεγάζονται στην εγκατάσταση.

Άρθρο 21
Απαιτήσεις για τους χώρους και τον εξοπλισμό των εγκαταστάσεων
(Άρθρο 22 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Οι εγκαταστάσεις που έχουν λάβει την άδεια του άρθρου 19, διαθέτουν κατάλληλους χώρους και εξοπλισμό για τα είδη των ζώων που στεγάζονται σε αυτούς και, σε περίπτωση που διενεργούνται διαδικασίες, για την εκτέλεση των διαδικασιών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Παραρτήματος ΙΙΙ του άρθρου 54.

2. Ο σχεδιασμός, η κατασκευή και η μέθοδος λειτουργίας των χώρων και του εξοπλισμού της παραγράφου 1, διασφαλίζουν ότι οι διαδικασίες εκτελούνται όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά, και αποσκοπούν στην επίτευξη αξιόπιστων αποτελεσμάτων με τη χρήση του ελάχιστου δυνατού αριθμού ζώων και προκαλώντας τους τον ελάχιστο δυνατό πόνο, ταλαιπωρία, αγωνία ή μόνιμη βλάβη, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Παραρτήματος ΙΙΙ του άρθρου 54.

Άρθρο 22
Επάρκεια του προσωπικού
(Άρθρο 23 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Οι εγκαταστάσεις εκτροφής, προμήθειας και χρήσης πρέπει να διαθέτουν επαρκή αριθμό προσωπικού.

2. Το προσωπικό της παραγράφου 1 των εγκαταστάσεων των εκτροφέων, των προμηθευτών και των χρηστών πρέπει να έχει λάβει κατάλληλη πρακτική κατάρτιση και θεωρητική εκπαίδευση, πριν από την εκτέλεση των ακόλουθων λειτουργιών:

α) εκτέλεση διαδικασιών επί ζώων,

β) σχεδιασμός διαδικασιών και πρωτοκόλλων,

γ) φροντίδα των ζώων, και

δ) θανάτωση των ζώων.

Τα πρόσωπα που εκτελούν τη λειτουργία της περίπτωσης β) πρέπει να έχουν λάβει ειδικές οδηγίες σε επιστημονικό πεδίο σχετικό με την εργασία που αναλαμβάνουν και να έχουν γνώσεις σχετικές με το χειρισμό και τη φροντίδα των ειδών των ζώων που χρησιμοποιούνται.

Το προσωπικό που ασκεί τα καθήκοντα των περιπτώσεων α), γ) ή δ), είναι υπό επιτήρηση του υπευθύνου της εγκατάστασης κατά την εκτέλεση των καθηκόντων αυτών, έως ότου επιδείξει την απαιτούμενη επάρκεια.

3. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται, σύμφωνα με τα στοιχεία του Παραρτήματος V του άρθρου 54, οι ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τις απαιτήσεις για την απόκτηση, διατήρηση και επίδειξη της απαιτούμενης επάρκειας για τα καθήκοντα της παραγράφου 2. Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία έγκρισης των φορέων που πραγματοποιούν την εκπαίδευση και την κατάρτιση για την απόκτηση, διατήρηση και επίδειξη της απαιτούμενης επάρκειας για τα καθήκοντα της παραγράφου 2, καθώς και οι υποχρεώσεις των εκπαιδευόμενων και των εκπαιδευτών.

Άρθρο 23
Ειδικές απαιτήσεις για το προσωπικό
(Άρθρο 24 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Οι υπεύθυνοι των εγκαταστάσεων εκτροφής, προμήθειας και χρήσης:

α) είναι υπεύθυνοι για την επίβλεψη της ευζωίας και φροντίδας των ζώων στην εγκατάσταση,

β) διασφαλίζουν ότι το προσωπικό που ασχολείται με τα ζώα έχει πρόσβαση στις ειδικές πληροφορίες, σχετικά με τα είδη που στεγάζονται στην εγκατάσταση, και

γ) είναι υπεύθυνοι για τη διασφάλιση ότι το προσωπικό είναι κατάλληλα εκπαιδευμένο και καταρτισμένο, εκπαιδεύεται συνεχώς και επιβλέπεται έως ότου επιδείξει την απαιτούμενη επάρκεια.

2. Οι υπεύθυνοι των εγκαταστάσεων χρήσης, οι οποίοι έχουν οριστεί υπεύθυνοι για τη συνολική υλοποίηση του πρωτοκόλλου και τη συμμόρφωση αυτού προς τους όρους της αδειοδότησής του, διασφαλίζουν ότι:

α) οποιαδήποτε διαδικασία κατά την οποία προκαλείται περιττός πόνος, ταλαιπωρία, αγωνία ή διαρκής βλάβη σε ζώο διακόπτεται, και

β) τα πρωτόκολλα εκτελούνται σύμφωνα με τους όρους της αδειοδότησής τους ή σύμφωνα με την αίτηση του άρθρου 41 ή σύμφωνα με οποιαδήποτε απόφαση λαμβάνουν οι αρμόδιες αρχές, ώστε να διασφαλίζεται ότι σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, λαμβάνονται και καταγράφονται τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα, εντός του οριζομένου, από αυτή, χρονικού διαστήματος.

3. Με την επιφύλαξη τυχόν ύπαρξης ασυμβίβαστου, ως υπεύθυνος της εγκατάστασης εκτροφής, προμήθειας και χρήσης μπορεί να ορίζεται ο υπεύθυνος κτηνίατρος του άρθρου 24.

Άρθρο 24
Υπεύθυνος κτηνίατρος
(Άρθρο 25 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Οι εκτροφείς, οι προμηθευτές και οι χρήστες διαθέτουν στις εγκαταστάσεις τους υπεύθυνο κτηνίατρο, εξειδικευμένο στην ιατρική των ζώων εργαστηρίου, επιφορτισμένο με συμβουλευτικά καθήκοντα σχετικά με την ευζωία και μεταχείριση των ζώων.

2. Η εξειδίκευση του κτηνιάτρου στην ιατρική των ζώων εργαστηρίου, αποδεικνύεται με:

α) μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, ενός τουλάχιστον έτους, στην επιστήμη και ιατρική των ζώων εργαστηρίου ή

β) διδακτορικό δίπλωμα με αντικείμενο σχετικό με την ιατρική των ζώων εργαστηρίου ή

γ) τριετή, τουλάχιστον, επαγγελματική εμπειρία στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο ή

δ) την επάρκεια της παραγράφου 3 του άρθρου 22.

Άρθρο 25
Όργανο για την ευζωία των ζώων
(Άρθρο 26 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Οι εκτροφείς, οι προμηθευτές και οι χρήστες συνιστούν στις εγκαταστάσεις τους επιτροπή παρακολούθησης και γνωμοδότησης για την ευζωία των ζώων (στο εξής επιτροπή).

2. α) Στις εγκαταστάσεις εκτροφής και προμήθειας, η επιτροπή, αποτελείται από:

αα) το ή τα άτομα που είναι υπεύθυνα για την ευζωία και τη φροντίδα των ζώων, και

ββ) τον υπεύθυνο κτηνίατρο του άρθρου 24.

β) Στις εγκαταστάσεις χρήσης η επιτροπή, αποτελείται από:

αα) το ή τα άτομα που είναι υπεύθυνα για την ευζωία και τη φροντίδα των ζώων,

ββ) τον υπεύθυνο κτηνίατρο του άρθρου 24, και

γγ) ένα μέλος από την επιστημονική κοινότητα συναφούς αντικειμένου.

3. Ο υπεύθυνος κτηνίατρος των περιπτώσεων α) και β) της παραγράφου 2, παρέχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες στα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής.

Άρθρο 26
Καθήκοντα της επιτροπής παρακολούθησης και γνωμοδότησης για την ευζωία των ζώων
(Άρθρο 27 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Η επιτροπή παρακολούθησης και γνωμοδότησης για την ευζωία των ζώων, είναι αρμόδια για:

α) να παρέχει συμβουλές στο προσωπικό που ασχολείται με τα ζώα, σε θέματα που αφορούν την ευζωία των ζώων σε σχέση με την απόκτηση, παροχή στέγης, φροντίδα και χρήση τους,

β) να συμβουλεύει το προσωπικό σχετικά με την εφαρμογή των απαιτήσεων για αντικατάσταση, μείωση και βελτίωση και το ενημερώνει συνεχώς για τις τεχνικές και επιστημονικές εξελίξεις σε σχέση με την εφαρμογή των απαιτήσεων αυτών,

γ) να θεσπίζει και να επανεξετάζει εσωτερικές λειτουργικές διαδικασίες σχετικά με την παρακολούθηση, υποβολή εκθέσεων και ανάδραση, που αφορούν την ευζωία των ζώων τα οποία στεγάζονται ή χρησιμοποιούνται στην εγκατάσταση,

δ) να παρακολουθεί την εξέλιξη και το αποτέλεσμα των πρωτοκόλλων, λαμβάνοντας υπόψη τις συνέπειες στα ζώα που χρησιμοποιούνται, και να εντοπίζει και να παρέχει συμβουλές ως προς στοιχεία που μπορούν να συμβάλουν περαιτέρω στην αντικατάσταση, μείωση και βελτίωση και

ε) να παρέχει συμβουλές σχετικά με τα προγράμματα επανένταξης, περιλαμβανομένης της κατάλληλης κοινωνικοποίησης των ζώων που προορίζονται για επιστροφή στον αρχικό βιότοπο.

2. Οι υπεύθυνοι των εγκαταστάσεων εκτροφής, προμήθειας και χρήσης, υποχρεούνται να τηρούν τα αρχεία που περιέχουν τυχόν συμβουλές από την επιτροπή, καθώς και τις αποφάσεις που λαμβάνονται, να φυλάσσουν τα αρχεία για τρία έτη τουλάχιστον και να τα διαθέτουν στις αρμόδιες αρχές, όταν τους ζητηθούν.

Άρθρο 27
Στρατηγική εκτροφής για πρωτεύοντα πλην του ανθρώπου
(Άρθρο 28 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

Οι εκτροφείς πρωτευόντων πλην του ανθρώπου, υποχρεούνται να ακολουθούν στρατηγική για την αύξηση της αναλογίας των ζώων που γεννήθηκαν από τα πρωτεύοντα αυτά, τα οποία έχουν εκτραφεί σε συνθήκες αιχμαλωσίας. Η στρατηγική υποβάλλεται στην αρμόδια περιφερειακή αρχή, μαζί με την αίτηση για την αδειοδότηση του πρωτοκόλλου, του άρθρου 36.

Άρθρο 28
Πρόγραμμα επανένταξης στο αρχικό περιβάλλον των ζώων
(Άρθρο 29 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

Όταν η αρμόδια περιφερειακή αρχή, εγκρίνει την επανένταξη των ζώων στο αρχικό περιβάλλον, οι υπεύθυνοι της εγκατάστασης εκτροφής, προμήθειας και χρήσης από τους οποίους προέρχονται τα προς επανένταξη στο αρχικό περιβάλλον ζώα, ακολουθούν στρατηγική επανένταξης στο αρχικό περιβάλλον, η οποία διασφαλίζει την κοινωνικοποίηση των ζώων που επανεντάσσονται. Στην περίπτωση άγριων ζώων, αναλόγως την περίπτωση, εφαρμόζεται πρόγραμμα επανένταξης προ της επιστροφής τους στο βιότοπό τους. Σε κάθε περίπτωση, η στρατηγική υποβάλλεται στην αρμόδια περιφερειακή αρχή, μαζί με την αίτηση για την αδειοδότηση του πρωτοκόλλου, του άρθρου 36.

Άρθρο 29
Αρχεία ζώων
(Άρθρο 30 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Οι υπεύθυνοι των εγκαταστάσεων εκτροφής, προμήθειας και χρήσης τηρούν στις εγκαταστάσεις τους, αρχεία ζώων, με τα εξής στοιχεία:

α) τον αριθμό και το είδος των ζώων που εκτρέφονται, αποκτώνται, προμηθεύονται, χρησιμοποιούνται σε διαδικασίες, απελευθερώνονται ή επανεντάσσονται,

β) την προέλευση των ζώων, καθώς και αν έχουν εκτραφεί για χρήση σε διαδικασίες,

γ) τις ημερομηνίες απόκτησης, προμήθειας, απελευθέρωσης ή επανένταξης των ζώων,

δ) από ποιον έχουν αποκτηθεί τα ζώα,

ε) το όνομα και τη διεύθυνση του παραλήπτη των ζώων,

στ) τον αριθμό και το είδος των ζώων που πέθαναν ή θανατώθηκαν σε κάθε εγκατάσταση. Για τα ζώα που πέθαναν, καταγράφεται, εφόσον είναι γνωστή, η αιτία του θανάτου, και

ζ) στην περίπτωση μόνο των χρηστών, τα πρωτόκολλα στα οποία χρησιμοποιήθηκαν τα ζώα.

2. Οι υπεύθυνοι των εγκαταστάσεων εκτροφής, προμήθειας και χρήσης, υποχρεούνται να τηρούν τα αρχεία της παραγράφου 1 για πέντε έτη τουλάχιστον, και να τα διαθέτουν στις αρμόδιες αρχές, όταν τους ζητηθούν.

Άρθρο 30
Πληροφορίες για σκύλους, γάτες και πρωτεύοντα πλην του ανθρώπου
(Άρθρο 31 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Πέραν των αρχείων ζώων του άρθρου 29, οι υπεύθυνοι των εγκαταστάσεων εκτροφής, προμήθειας και χρήσης, τηρούν στις εγκαταστάσεις, για κάθε σκύλο, γάτα και πρωτεύον πλην του ανθρώπου, τις ακόλουθες πληροφορίες:

α) την ατομική του σήμανση,

β) εφόσον είναι διαθέσιμα, το τόπο και την ημερομηνία γέννησης,

γ) αν έχει εκτραφεί για χρήση σε διαδικασίες, και

δ) στην περίπτωση ενός πρωτεύοντος πλην του ανθρώπου, αν γεννήθηκε από πρωτεύοντα πλην του ανθρώπου, τα οποία έχουν εκτραφεί σε συνθήκες αιχμαλωσίας.

2. Κάθε σκύλος, γάτα και πρωτεύον πλην του ανθρώπου, διαθέτει προσωπικό ιστορικό, που συνοδεύει το ζώο για όσο διάστημα κρατείται για τους σκοπούς του παρόντος διατάγματος. Το αρχείο αυτό δημιουργείται κατά τη γέννηση του ζώου ή αμέσως μετά και περιέχει όλες τις πληροφορίες σχετικά με την αναπαραγωγή, την υγεία και την κοινωνική συμπεριφορά του καθώς και τα πρωτόκολλα στα οποία έχει χρησιμοποιηθεί.

3. Οι υπεύθυνοι των εγκαταστάσεων εκτροφής, προμήθειας και χρήσης, υποχρεούνται να τηρούν τις πληροφορίες και τα αρχεία των παραγράφων 1 και 2, τουλάχιστον για τρία έτη μετά το θάνατο ή την επανένταξη του ζώου, και να τα διαθέτουν στις αρμόδιες αρχές, όταν τους ζητηθούν.

Σε περίπτωση επανένταξης του ζώου, οι πληροφορίες του αρχείου της παραγράφου 2 σχετικά με τη υγεία και την κοινωνική του συμπεριφορά, το συνοδεύουν.

Άρθρο 31
Σήμανση και αναγνώριση των σκύλων, γάτων και των πρωτευόντων πλην του ανθρώπου
(Άρθρο 32 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Κάθε σκύλος, γάτα και πρωτεύον πλην του ανθρώπου, που διατηρείται στις εγκαταστάσεις εκτροφής, προμήθειας ή χρήσης, σημαίνεται, το αργότερο κατά τον απογαλακτισμό, με ατομική αναγνωριστική μόνιμη σήμανση, κατά το λιγότερο οδυνηρό τρόπο.

2. Όταν ένας σκύλος, γάτα ή πρωτεύον πλην του ανθρώπου, μεταφέρεται από έναν εκτροφέα, προμηθευτή ή χρήστη σε έναν άλλο, πριν από τον απογαλακτισμό και εφόσον δεν είναι πρακτικά δυνατό να σημανθεί εκ των προτέρων, ο αποδέκτης πρέπει να τηρεί πλήρη στοιχεία, ιδίως για την ταυτότητα της μητέρας, μέχρις ότου το ζώο σημανθεί.

3. Όταν ένας σκύλος, γάτα ή πρωτεύον πλην του ανθρώπου που έχει απογαλακτιστεί, παραλαμβάνεται από εκτροφέα, προμηθευτή ή χρήστη, σημαίνεται μόνιμα το συντομότερο δυνατό, κατά το λιγότερο οδυνηρό τρόπο.

Άρθρο 32
Φροντίδα και παροχή στέγης
(Άρθρο 33 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Οι υπεύθυνοι των εγκαταστάσεων εκτροφής, προμήθειας και χρήσης διασφαλίζουν, όσον αφορά τη φροντίδα των ζώων και την παροχή στέγης σε αυτά, ότι:

α) σε όλα τα ζώα παρέχεται στέγη, περιβάλλον χώρος, τροφή, νερό και φροντίδα, κατάλληλα για την υγεία και την ευζωία τους,

β) ελαχιστοποιούνται τυχόν περιορισμοί του βαθμού ικανοποίησης των φυσιολογικών και ηθολογικών αναγκών του ζώου,

γ) οι περιβαλλοντικές συνθήκες στις οποίες εκτρέφονται, στεγάζονται ή χρησιμοποιούνται τα ζώα, ελέγχονται καθημερινά,

δ) λαμβάνονται μέτρα που διασφαλίζουν ότι τυχόν δυνάμενα να αποφευχθούν ελαττώματα ή πόνος, ταλαιπωρία, αγωνία ή διαρκής βλάβη που εντοπίζονται, εξαλείφονται το συντομότερο δυνατό, και

ε) τα ζώα μεταφέρονται υπό κατάλληλες συνθήκες.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, οι υπεύθυνοι των εγκαταστάσεων εκτροφής, προμήθειας και χρήσης, διασφαλίζουν ότι εφαρμόζονται τα πρότυπα φροντίδας και παροχής στέγης του Παραρτήματος ΙΙΙ του άρθρου 54, αρχής γενομένης από τις ημερομηνίες που αναφέρονται σε αυτό.

3. Η αρμόδια περιφερειακή αρχή που χορηγεί την άδεια του άρθρου 39, δύναται να εγκρίνει εξαιρέσεις από τις απαιτήσεις της περίπτωσης α) της παραγράφου 1 ή της παραγράφου 2, για επιστημονικούς και κτηνιατρικούς λόγους ή για λόγους ευζωίας των ζώων, μετά από έγκριση της έγγραφης επιστημονικής τεκμηρίωσης από την επιτροπή αξιολόγησης του πρωτοκόλλου του άρθρου 37.

Ενότητα 2
Επιθεωρήσεις

Άρθρο 33
Επιθεωρήσεις από τις αρμόδιες εθνικές αρχές
(Άρθρο 34 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Η αρμόδια αρχή της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, πραγματοποιεί τακτικές επιθεωρήσεις όλων των εκτροφέων, προμηθευτών και χρηστών, καθώς και των εγκαταστάσεών τους, για να επαληθευτεί η συμμόρφωσή τους προς τις απαιτήσεις του παρόντος διατάγματος.

2. Κάθε αρμόδια αρχή της παραγράφου 1, προσαρμόζει τη συχνότητα των επιθεωρήσεων για κάθε εγκατάσταση, βάσει της ανάλυσης των κινδύνων για κάθε εγκατάσταση, λαμβάνοντας υπόψη:

α) τον αριθμό και τα είδη των ζώων που στεγάζονται,

β) το ιστορικό της συμμόρφωσης του εκτροφέα, προμηθευτή ή χρήστη προς το παρόν διάταγμα,

γ) τον αριθμό και τους τύπους των πρωτοκόλλων που πραγματοποιεί ο σχετικός χρήστης,

δ) οποιεσδήποτε πληροφορίες για τυχόν μη συμμόρφωση.

3. Οι επιθεωρήσεις διενεργούνται στο ένα τρίτο, τουλάχιστον, των χρηστών, κατά έτος, σύμφωνα με την ανάλυση κινδύνου της παραγράφου 2. Οι εκτροφείς, προμηθευτές και χρήστες πρωτευόντων θηλαστικών πλην του ανθρώπου, επιθεωρούνται, τουλάχιστον, μία φορά τον χρόνο.

4. Τουλάχιστον το ένα τρίτο του συνόλου των επιθεωρήσεων, διενεργείται χωρίς προειδοποίηση.

5.α) Η αρμόδια αρχή της παραγράφου 1, που πραγματοποιεί τις επιθεωρήσεις, καταρτίζει το ετήσιο πρόγραμμα των επιθεωρήσεων ανά εγκατάσταση στην περιοχή δικαιοδοσίας της, προσαρμοσμένο στην ανάλυση κινδύνου που έχει πραγματοποιήσει και σε συμμόρφωση με τις κατευθυντήριες αρχές του παρόντος άρθρου και το αποστέλλει στην αρμόδια κεντρική και περιφερειακή αρχή.

β) Το ετήσιο πρόγραμμα περιλαμβάνει:

αα) τον κατάλογο με την επωνυμία των λειτουργούντων εγκαταστάσεων εκτροφέων, προμηθευτών και χρηστών, αντίστοιχα, που δραστηριοποιούνται στην περιοχή δικαιοδοσίας της,

ββ) τον κατάλογο με την επωνυμία των επιλεγέντων προς επιθεώρηση εγκαταστάσεων κατά κατηγορία,

γγ) τη συχνότητα των επιθεωρήσεων ανάλογα με το είδος των ζώων,

δδ) την αναλογία επιθεωρήσεων που διενεργούνται χωρίς προειδοποίηση,

εε) τα κριτήρια της ανάλυσης κινδύνου που χρησιμοποίησε για την επιλογή των ελεγχόμενων εκτροφέων, προμηθευτών και χρηστών, καθώς και των εγκαταστά-

σεών τους και έχουν εφαρμογή στην περιοχή δικαιοδοσίας τους.

γ) Η αρμόδια αρχή της παραγράφου 1, που πραγματοποιεί τις επιθεωρήσεις, μπορεί να προβεί στην τροποποίηση του ετήσιου προγράμματος των επιθεωρήσεών της, ανά εγκατάσταση, στην περιοχή δικαιοδοσίας της, προκειμένου να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα των επιθεωρήσεων ή να εκμεταλλευτεί του πόρους που έχει στη διάθεσή της, ενημερώνοντας την αρμόδια κεντρική και περιφερειακή αρχή.

δ) Οι πραγματοποιούμενες επιθεωρήσεις τεκμηριώνονται με την καταγραφή των ευρημάτων του επιτόπιου ελέγχου σε ειδικό κατάλογο επιθεώρησης, στον οποίο διατυπώνονται και τα διορθωτικά μέτρα που προτείνονται από την αρμόδια περιφερειακή αρχή, καθώς και το χρονικό διάστημα εντός του οποίου υποχρεούται ο υπεύθυνος της εγκατάστασης να συμμορφωθεί. Στον ειδικό κατάλογο επιθεώρησης, προσδιορίζεται και το χρονοδιάγραμμα για την επανάληψη της επιθεώρησης των εγκαταστάσεων και τα μέτρα που λαμβάνονται στη περίπτωση μη συμμόρφωσης. Αντίγραφο του ειδικού καταλόγου επιθεώρησης κοινοποιείται στον υπεύθυνο της εγκατάστασης, με αποδεικτικό παραλαβής.

6. Τα αρχεία όλων των επιθεωρήσεων φυλάσσονται από την αρμόδια περιφερειακή αρχή που πραγματοποιεί τις επιθεωρήσεις, αλλά και από τον ελεγχόμενο, τουλάχιστον, για πέντε έτη.

7. Οι υπεύθυνοι των εγκαταστάσεων εκτροφής, προμήθειας, χρήσης, κατά περίπτωση, υποχρεούνται να εξασφαλίζουν την πρόσβαση στην εγκατάστασή τους των εθνικών επιθεωρητών και των επιθεωρητών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στις περιπτώσεις των τακτικών και των απροειδοποίητων επιθεωρήσεων.

Άρθρο 34
Έλεγχος των επιθεωρήσεων των εθνικών αρμόδιων αρχών
(Άρθρο 35 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Η Επιτροπή, όταν διατυπώνονται δέοντες λόγοι ανησυχίας, λαμβανομένης επίσης υπόψη της αναλογίας επιθεωρήσεων που διενεργούνται χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση, προβαίνει σε ελέγχους της υποδομής και της διενέργειας των εθνικών επιθεωρήσεων, στη Χώρα.

2. Η αρμόδια κεντρική αρχή, οι αρμόδιες αρχές των Περιφερειών και των Περιφερειακών Ενοτήτων, στην περιοχή δικαιοδοσίας των οποίων πραγματοποιείται ο έλεγχος της παραγράφου 1, παρέχουν κάθε βοήθεια στους εμπειρογνώμονες της Επιτροπής που απαιτείται για την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Η Επιτροπή ενημερώνει την αρμόδια κεντρική αρχή για τα αποτελέσματα του ελέγχου.

3. Η αρμόδια κεντρική αρχή και οι αρμόδιες περιφερειακές αρχές των Περιφερειών και των Περιφερειακών Ενοτήτων, λαμβάνουν μέτρα προκειμένου να ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα του ελέγχου της παραγράφου 1.

Ενότητα 3
Απαιτήσεις για τα πρωτόκολλα

Άρθρο 35
Αδειοδότηση πρωτοκόλλων
(Άρθρο 36 παράγραφος 1της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

Με την επιφύλαξη του άρθρου 41, δεν εκτελούνται πρωτόκολλα, χωρίς την προηγούμενη χορήγηση άδειας από την αρμόδια περιφερειακή αρχή. Η εκτέλεση των πρωτοκόλλων πραγματοποιείται, σύμφωνα με τους όρους της αδειοδότησής τους ή σύμφωνα με την αίτηση του άρθρου 41 ή με οποιοδήποτε απόφαση της αρμόδιας περιφερειακής αρχής.

Άρθρο 36
Αίτηση αδειοδότησης πρωτοκόλλου
(Άρθρο 37 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Για τη χορήγηση άδειας πρωτοκόλλου, υποβάλλεται από το άτομο που είναι υπεύθυνο για αυτό, αίτηση στην αρμόδια περιφερειακή αρχή, συνοδευόμενη από:

α) το προτεινόμενο πρωτόκολλο, με λεπτομερές πρόγραμμα εργασίας,

β) τις διαδικασίες, το είδος ή τα είδη των ζώων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν, την προέλευσή τους καθώς και την ή τις εγκεκριμένες εγκαταστάσεις στις οποίες πρόκειται να πραγματοποιηθεί το πρωτόκολλο,

γ) πληροφορίες σχετικά με τα στοιχεία του Παραρτήματος VI του άρθρου 54,

δ) τη μη τεχνική περίληψη του πρωτοκόλλου,

ε) τη θετική εισήγηση της επιτροπής αξιολόγησης του πρωτοκόλλου του άρθρου 37,

στ) υπεύθυνη δήλωση του αιτούντος ότι είναι καθολικά υπεύθυνος για το πρωτόκκολο.

2. Προκειμένου για τα έργα της παραγράφου 1 του άρθρου 41, η αρμόδια αρχή αδειοδότησης του πρωτοκόλλου, δύναται να τις εξαιρεί από την απαίτηση της περίπτωσης δ) της παραγράφου 1.

Άρθρο 37
Αξιολόγηση του πρωτοκόλλου
(Άρθρο 36 παράγραφος 2 και άρθρο 38 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Για την αδειοδότηση των πρωτοκόλλων και την εκτέλεσή τους απαιτείται η προηγούμενη θετική αξιολόγηση αυτών.

2. α) Για την αξιολόγηση των πρωτοκόλλων συγκροτείται σε κάθε εγκατάσταση χρήσης, με ευθύνη του υπεύθυνου αυτής, επιτροπή αξιολόγησης των πρωτοκόλλων, αποτελούμενη από:

αα) έναν επιστήμονα βιοϊατρικής έρευνας, ως πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του,

ββ) τον υπεύθυνο κτηνίατρο του άρθρου 24, με τον αναπληρωτή του,

γγ) έναν βιοστατιστικολόγο, με τον αναπληρωτή του,

β) Τα στοιχεία των τακτικών και των αναπληρωματικών μελών της επιτροπής γνωστοποιούνται στην αρμόδια περιφερειακή αρχή, συνοδευόμενα από:

αα) τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν την επιστημονική εμπειρογνωμοσύνη τους και

ββ) τα βιογραφικά τους σημειώματα.

Η αρμόδια περιφερειακή αρχή, με απόφασή της εγκρίνει την επιτροπή.

3. Η επιτροπή αξιολόγησης του πρωτοκόλλου, σε συνεδρίαση στην οποία καλείται να μετέχει και ένας εκπρόσωπος της αρμόδιας περιφερειακής αρχής με δικαίωμα ψήφου, καθώς και ο ενδιαφερόμενος ή ένας εκπρόσωπός του χωρίς δικαίωμα ψήφου, εξετάζει την αίτηση του άρθρου 36 και τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά και εκδίδει θετική ή αρνητική αξιολόγηση για αυτό, την οποία αποστέλλει στην αρμόδια για την έκδοση της άδειας, περιφερειακή αρχή, με κοινοποίηση στον αιτούντα.

4. Η αξιολόγηση του πρωτοκόλλου διεξάγεται με τον κατάλληλο για τον τύπο αυτού, βαθμό λεπτομέρειας και επαληθεύει ότι αυτό πληροί τα ακόλουθα κριτήρια:

α) το πρωτόκολλο αιτιολογείται από επιστημονική ή εκπαιδευτική άποψη ή απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία,

β) οι σκοποί του πρωτοκόλλου δικαιολογούν τη χρήση ζώων, και

γ) το πρωτόκολλο έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να επιτρέπει την εκτέλεση των διαδικασιών με το λιγότερο βάναυσο και τον φιλικότερο δυνατό προς το περιβάλλον τρόπο.

5. Στη αξιολόγηση του πρωτοκόλλου, η επιτροπή της παραγράφου 2, συνεκτιμά ιδίως τα ακόλουθα:

α) την αξιολόγηση των στόχων του πρωτοκόλλου, των προβλεπόμενων επιστημονικών ωφελειών ή της εκπαιδευτικής του αξίας,

β) την εκτίμηση της συμμόρφωσης του πρωτοκόλλου προς την απαίτηση αντικατάστασης, μείωσης και βελτίωσης,

γ) την εκτίμηση και την κατάταξη της ταξινόμησης της δριμύτητας των διαδικασιών,

δ) την ανάλυση βλάβης-οφέλους του πρωτοκόλλου, προκειμένου να εκτιμηθεί, όπου συντρέχει λόγος, αν η βλάβη στα ζώα, με κριτήριο τον πόνο, την ταλαιπωρία και την αγωνία τους, αιτιολογείται από το προσδοκώμενο αποτέλεσμα, συνεκτιμώντας δεοντολογικά ζητήματα που μπορούν τελικά να ωφελήσουν τον άνθρωπο, τα ζώα και το περιβάλλον,

ε) την εκτίμηση τυχόν επιχειρημάτων, όπως αναφέρονται στα άρθρα 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 15 και 32, κα

στ) τον προσδιορισμό του κατά πόσο και πότε πρόκειται να αξιολογηθεί αναδρομικά το πρωτόκολλο.

6. Κατά την αξιολόγηση του έργου, λαμβάνεται υπόψη η εμπειρογνωμοσύνη, ιδίως στους τομείς:

α) της επιστημονικής χρήσης για τους οποίους πρόκειται να χρησιμοποιηθούν τα ζώα, περιλαμβανομένης της αντικατάστασης, μείωσης και βελτίωσης του αντίστοιχου τομέα,

β) του πειραματικού σχεδιασμού, συμπεριλαμβανομένων των στατιστικών στοιχείων, όπου κρίνεται σκόπιμο,

γ) της κτηνιατρικής πρακτικής στην επιστήμη των ζώων εργαστηρίου ή την κτηνιατρική πρακτική των ζώων της άγριας πανίδας, ανάλογα με την περίπτωση και

δ) των συνθηκών διαβίωσης και φροντίδας, σε σχέση με τα είδη που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν.

7. Για τη διασφάλιση της αντικειμενικότητας της αξιολόγησης από την επιτροπή της παραγράφου 2 και για να μην υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων, τα μέλη της, υπογράφουν υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986, ότι δεν έχουν κανένα συμφέρον ή προσωπικό όφελος από το υπό αξιολόγηση έργο. Το μέλος που δεν υπογράφει την υπεύθυνη δήλωση, αντικαθίσταται.

8. Τα μέλη της επιτροπής της παραγράφου 2, υπογράφουν υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986, για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και των εμπιστευτικών πληροφοριών των χρηστών.

Άρθρο 38
Αναδρομική αξιολόγηση
(Άρθρο 39 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Η αναδρομική αξιολόγηση της περίπτωσης στ) της παραγράφου 6 του άρθρου 37, πραγματοποιείται από την επιτροπή αξιολόγησης του πρωτοκόλλου της παραγράφου 2 του ιδίου ως άνω άρθρου, βάσει της απαραίτητης τεκμηρίωσης που υποβάλει ο υπεύθυνος του έργου, αξιολογώντας:

α) κατά πόσο πραγματοποιήθηκε το πρόγραμμα του πρωτοκόλλου και επιτεύχθηκαν οι στόχοι του,

β) τη βλάβη που προκλήθηκε στα ζώα, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού και των ειδών των ζώων που χρησιμοποιήθηκαν και της δριμύτητας των διαδικασιών, και

γ) το κατά πόσο τα οποιαδήποτε νέα στοιχεία που τυχόν προκύπτουν, μπορούν να συμβάλουν στην περαιτέρω εφαρμογή των αρχών της αντικατάστασης, της μείωσης και της βελτίωσης.

2. Η αναδρομική αξιολόγηση εφαρμόζεται σε όλα τα πρωτόκολλα που χρησιμοποιούν πρωτεύοντα πλην του ανθρώπου και στα πρωτόκολλα που περιέχουν διαδικασίες ταξινομημένες ως «βαριές», περιλαμβανομένων εκείνων του άρθρου 14 παράγραφος 2.

3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 και κατά παρέκκλιση της περίπτωσης στ) της παραγράφου 6 του άρθρου 37, η αρμόδια περιφερειακή αρχή μετά από αξιολόγηση από την επιτροπή αξιολόγησης των πρωτοκόλλων του άρθρου 37, δύναται να εξαιρεί από την απαίτηση της αναδρομικής αξιολόγησης, πρωτόκολλα με διαδικασίες ταξινομημένες ως «ήπιες» ή «χωρίς ανάνηψη».

Άρθρο 39
Χορήγηση άδειας πρωτοκόλλου
(Άρθρο 40 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Η αρμόδια περιφερειακή αρχή, χορηγεί την άδεια πρωτοκόλλου, μόνο στις διαδικασίες οι οποίες:

α) έχουν υποστεί αξιολόγηση στα πλαίσια του πρωτοκόλλου, και

β) έχει γίνει κατάταξη της δριμύτητας αυτών των διαδικασιών.

2. Η άδεια του πρωτοκόλλου χορηγείται από την αρμόδια περιφερειακή αρχή, μετά από τη θετική αξιολόγηση του άρθρου 37, εφόσον επαληθεύσει ότι:

α) ο υπεύθυνος του πρωτοκόλλου είναι:

αα) πτυχιούχος πανεπιστημιακής εκπαίδευσης με γνωστικό αντικείμενο που σχετίζεται με το πρόγραμμα του πρωτοκόλλου.

Στην περίπτωση που το πρωτόκολλο περιλαμβάνει χειρουργικές επεμβάσεις, ο υπεύθυνος του πρωτοκόλλου πρέπει κατέχει πτυχίο Σχολής Επιστημών Υγείας (Ιατρική, Οδοντιατρική, Φαρμακευτική) ή Κτηνιατρικής Σχολής ή Σχολής Φυσικών Επιστημών (τμήμα Βιολογίας), με σχετική εμπειρία που έχει αποκτηθεί κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους ή από συμμετοχή σε συναφείς επιστημονικές-ερευνητικές μονάδες και μέσα στα πλαίσια του πειραματικού πρωτοκόλλου.

ββ) έχει εξειδικευμένη γνώση που σχετίζεται με τα είδη των ζώων τα οποία χρησιμοποιούνται στις διαδικασίες του πρωτοκόλλου και αποτελούν μέρος του προγράμματος αυτού.

γγ) έχει την κατάλληλη εκπαίδευση και εμπειρία στον σχεδιασμό του προγράμματος του πρωτοκόλλου, το οποίο περιλαμβάνει την εφαρμογή των διαδικασιών.

3. Στην άδεια του πρωτοκόλλου προσδιορίζονται:

α) ο χρήστης που αναλαμβάνει το πρωτόκολλο,

β) ο υπεύθυνος εκτέλεσης του πρωτοκόλλου και οι υπεύθυνοι για τη συνολική υλοποίησή του και για τη συμμόρφωσή του προς την αδειοδότησή του,

γ) η εγκεκριμένη εγκατάσταση χρήσης, όπου πρόκειται να εκτελεστεί το πρωτόκολλο, και

δ) τις τυχόν επιμέρους προϋποθέσεις για την αξιολόγηση του πρωτοκόλλου, όπως το κατά πόσο και πότε αυτό θα αξιολογηθεί αναδρομικά.

4. Η άδεια του πρωτοκόλλου ισχύει για τρία (3) χρόνια.

5. Η αρμόδια περιφερειακή αρχή, μετά από θετική αξιολόγηση από την επιτροπή αξιολόγησης των πρωτοκόλλων της παραγράφου 2 του άρθρου 37, δύναται με τη διαδικασία του παρόντος άρθρου, να χορηγήσει άδεια για πολλαπλά πρωτόκολλα για τα γένη από τον ίδιο χρήστη, εφόσον αυτά πληρούν τις κανονιστικές απαιτήσεις ή εφόσον χρησιμοποιούν ζώα για σκοπούς παραγωγής ή διάγνωσης με καθιερωμένες μεθόδους.

Άρθρο 40
Αποφάσεις αδειοδότησης
(Άρθρο 41 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Η απόφαση αδειοδότησης κοινοποιείται στον αιτούντα και στην επιτροπή αξιολόγησης του πρωτοκόλλου του άρθρου 37, το αργότερο εντός σαράντα (40) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της πλήρους και ορθής αίτησης. Στη χρονική αυτή περίοδο περιλαμβάνεται και η αξιολόγηση του πρωτοκόλλου.

2. Εφόσον αιτιολογείται λόγω της πολυπλοκότητας ή του, πολλαπλών ειδικοτήτων, χαρακτήρα του πρωτοκόλλου, η χρονική περίοδος της παραγράφου 1, μπορεί να παραταθεί άπαξ, από αρμόδια περιφερειακή αρχή, για διάστημα το οποίο δεν υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) ημέρες. Η παράταση και η διάρκειά της αιτιολογούνται δεόντως και κοινοποιούνται στον αιτούντα, πριν την εκπνοή της προθεσμίας της παραγράφου 1.

3. Για κάθε αίτηση αδειοδότησης, αποστέλλεται το ταχύτερο δυνατό από την αρμόδια περιφερειακή αρχή, στον αιτούντα, βεβαίωση παραλαβής, στην οποία αναγράφεται η προθεσμία της παραγράφου 1, εντός της οποίας πρέπει να χορηγηθεί η άδεια του πρωτοκόλλου.

4. Εάν η αίτηση είναι ελλιπής ή εσφαλμένη, ο αιτών ενημερώνεται από την αρμόδια περιφερειακή αρχή, χωρίς καθυστέρηση, σχετικά με την ανάγκη υποβολής συμπληρωματικών εγγράφων καθώς και σχετικά με τις πιθανές επιπτώσεις στην πορεία της ισχύουσας προθεσμίας.

Άρθρο 41
Απλουστευμένη διοικητική διαδικασία
(Άρθρο 42 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Η αρμόδια περιφερειακή αρχή, υιοθετεί απλουστευμένη διοικητική διαδικασία για πρωτόκολλα που περιλαμβάνουν διαδικασίες που κατατάσσονται ως «χωρίς ανάνηψη», «ήπιες» ή «μέτριες», στις οποίες δεν χρησιμοποιούνται πρωτεύοντα πλην του ανθρώπου και είναι απαραίτητα για τη συμμόρφωση προς τις κανονιστικές απαιτήσεις, ή που χρησιμοποιούν ζώα για σκοπούς παραγωγής ή διάγνωσης με καθιερωμένες μεθόδους.

2. Στην περίπτωση της απλουστευμένης διοικητικής διαδικασίας, πρέπει:

α) στην αίτηση να διευκρινίζονται τα στοιχεία του άρθρου 39 παράγραφος 3 περιπτώσεις α) έως γ),

β) να διεξάγεται αξιολόγηση του πρωτοκόλλου σύμφωνα με το άρθρο 37, και

γ) να μη γίνεται υπέρβαση της προθεσμίας του άρθρου 40 παράγραφος 1.

3. Η αρμόδια περιφερειακή αρχή, απαιτεί νέα θετική αξιολόγηση του πρωτοκόλλου από την επιτροπή αξιολόγησης των πρωτοκόλλων του άρθρου 37, όταν αυτό έχει υποστεί αλλαγές που δύνανται να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ευζωία των ζώων.

4. Οι παράγραφοι 4 και 5 το άρθρου 39, η παράγραφος 3 του άρθρου 40 και οι παράγραφοι 3, 4 και 5 του άρθρου 43, εφαρμόζονται κατ' αναλογία σε πρωτόκολλα που επιτρέπεται να υλοποιηθούν σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

Άρθρο 42
Μη τεχνικές περιλήψεις πρωτοκόλλου
(Άρθρο 43 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Με την επιφύλαξη της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας και των εμπιστευτικών πληροφοριών, η μη τεχνική περίληψη του πρωτοκόλλου περιλαμβάνει:

α) πληροφορίες για τους στόχους του πρωτοκόλλου, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης βλάβης και του οφέλους, καθώς και τον αριθμό και τα είδη των ζώων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν,

β) στοιχεία που αποδεικνύουν τη συμμόρφωση προς την απαίτηση για αντικατάσταση, μείωση και βελτίωση.

Η μη τεχνική περίληψη του πρωτοκόλλου είναι ανώνυμη και δεν περιέχει ονόματα και διευθύνσεις του χρήστη και του προσωπικού του.

2. Στη μη τεχνική περίληψη του πρωτοκόλλου προσδιορίζεται κατά πόσο ένα πρωτόκολλο πρέπει να υποβληθεί σε αναδρομική αξιολόγηση και μέχρι ποια ημερομηνία. Στην περίπτωση αυτή η αρμόδια περιφερειακή αρχή επικαιροποιεί τη μη τεχνική περίληψη με τα αποτελέσματα της αναδρομικής αξιολόγησης.

Η μη τεχνική περίληψη του πρωτοκόλλου περιλαμβάνει επιπρόσθετες πληροφορίες που η κεντρική αρμόδια αρχή θεωρεί απαραίτητες για κάθε ενδιαφερόμενο.

3. Η αρμόδια κεντρική αρχή δημοσιοποιεί τις μη τεχνικές περιλήψεις των έργων που διαθέτουν άδεια, καθώς και τυχόν ενημερωμένες εκδόσεις τους.

Άρθρο 43
Τροποποίηση, ανανέωση και ανάκληση άδειας πρωτοκόλλου
(Άρθρο 44 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Τροποποίηση ή ανανέωση της άδειας πρωτοκόλλου απαιτείται για τις αλλαγές του πρωτοκόλλου που δύνανται να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ευζωία των ζώων.

2. Οποιαδήποτε τροποποίηση ή ανανέωση άδειας πρωτοκόλλου προϋποθέτει περαιτέρω θετική έκβαση της αξιολόγησης του πρωτοκόλλου.

3. Σε περίπτωση που το πρωτόκολλο δεν εκτελείται σύμφωνα με τους όρους αδειοδότησής του, η αρμόδια περιφερειακή αρχή, σε συνεργασία με την Επιτροπή Αξιολόγησης των Πρωτοκόλλων μπορεί να ανακαλέσει τη σχετική άδεια.

4. Η ανάκληση της άδειας του πρωτοκόλλου δεν πρέπει να επηρεάζει αρνητικά την ευζωία των ζώων που χρησιμοποιούνται ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν στο πρωτόκολλο.

5. Η αρμόδια κεντρική αρχή, μετά από εισήγηση της αρμόδιας περιφερειακής αρχής, ορίζει και δημοσιοποιεί τους όρους για την τροποποίηση και ανανέωση των αδειών πρωτοκόλλου.

Άρθρο 44
Τεκμηρίωση
(Άρθρο 45 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Έγγραφα σχετικά με το πρωτόκολλο, περιλαμβανομένων της αίτησης και των συνοδευτικών εγγράφων της άδειας εκτέλεσης του πρωτοκόλλου και του αποτελέσματος της αξιολόγησης του πρωτοκόλλου φυλάσσονται για τρία (3) έτη τουλάχιστον από την ημερομηνία εκπνοής της περιόδου της παραγράφου 1 του άρθρου 40 και διατίθενται στην αρμόδια αρχή.

2. Η τεκμηρίωση για τα πρωτόκολλα που υποβάλλονται σε αναδρομική αξιολόγηση, φυλάσσονται μέχρι την ολοκλήρωση της αναδρομικής αξιολόγησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V
ΑΠΟΦΥΓΗ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΩΝ ΔΟΚΙΜΩΝ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Άρθρο 45
Αποφυγή της αδικαιολόγητης επανάληψης των διαδικασιών
(Άρθρο 46 στης Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

Η αρμόδια κεντρική αρχή αποδέχεται τα δεδομένα που παράγονται από άλλο κράτος μέλος, με διαδικασίες αναγνωρισμένες από την ενωσιακή νομοθεσία, εκτός εάν απαιτείται η εκτέλεση περαιτέρω διαδικασιών σχετικά με τα δεδομένα αυτά για την προστασία της δημόσιας υγείας, της ασφάλειας ή του περιβάλλοντος.

Άρθρο 46
Εναλλακτικές προσεγγίσεις
(Άρθρο 47 στης Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Η αρμόδια κεντρική αρχή:

α) μεριμνά για την ανάπτυξη και επικύρωση εναλλακτικών προσεγγίσεων που, ενώ δεν περιλαμβάνουν τη χρήση ζώων ή χρησιμοποιούν λιγότερα ζώα ή συνεπάγονται λιγότερο επώδυνες διαδικασίες, μπορούν να παράσχουν επίπεδο πληροφόρησης ίδιο ή ανώτερο, εκείνου που επιτυγχάνεται μέσω διαδικασιών στις οποίες χρησιμοποιούνται ζώα,

β) λαμβάνει τα μέτρα που θεωρεί κατάλληλα για να ενθαρρύνει την έρευνα σε αυτόν τον τομέα και

γ) διασφαλίζει την προώθηση των εναλλακτικών αυτών προσεγγίσεων και τη διάδοση των πληροφοριών ως προς αυτές.

2. Η αρμόδια κεντρική αρχή ορίζεται ως ενιαίο σημείο επαφής για την παροχή συμβουλών ως προς τις κανονιστικές ρυθμίσεις και την καταλληλότητα εναλλακτικών προσεγγίσεων που προτείνονται προς επικύρωση.

3. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 47
Εθνική επιτροπή για την ευζωία των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς
(Άρθρο 49 στης Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Συστήνεται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Εθνική Επιτροπή για την ευζωία των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς, (στο εξής Εθνική Επιτροπή), έργο της οποίας είναι:

α) η παροχή συμβουλών στις αρμόδιες αρχές, στα όργανα παρακολούθησης και γνωμοδότησης της ευζωίας των ζώων καθώς και στις επιτροπές αξιολόγησης πρωτοκόλλων, για ζητήματα που αφορούν την απόκτηση, εκτροφή, στέγαση, φροντίδα και χρήση των ζώων σε διαδικασίες, για θέματα διαρκούς εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των προσώπων που εμπλέκονται στην εφαρμογή του παρόντος διατάγματος καθώς και η εξασφάλιση της ανταλλαγής και κοινοποίησης βέλτιστων πρακτικών,

β) η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τη λειτουργία των οργάνων παρακολούθησης και γνωμοδότησης της καλής διαβίωσης των ζώων και την αξιολόγηση των έργων από την αρμόδια κεντρική αρχή, καθώς και τις βέλτιστες πρακτικές στο εσωτερικό της Ένωσης.

2. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συγκροτείται η Εθνική Επιτροπή, ορίζονται τα τακτικά και τα αναπληρωματικά μέλη της εγνωσμένου κύρους με αποδεδειγμένη γνώση και εμπειρία στο αντικείμενο, η θητεία τους και καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας της και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI
ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 48
Εκθέσεις
(Άρθρο 54 στης Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Η αρμόδια κεντρική αρχή, αποστέλλει στην Επιτροπή, το αργότερο μέχρι τις 10 Νοεμβρίου 2018, και στη συνέχεια ανά πενταετία, τις πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος και ιδίως του άρθρου 9 παράγραφος 1 και των άρθρων 25, 27, 33, 37, 38, 42 και 45. Οι υπεύθυνοι των πρωτοκόλλων, υποχρεούνται να αποστέλλουν στην αρμόδια κεντρική αρχή τις πληροφορίες του πρώτου εδαφίου, αμέσως μόλις τους ζητηθούν.

2. Η αρμόδια κεντρική αρχή:

α) συλλέγει και δημοσιοποιεί στον ιστότοπο του ΥΠΑΑ&Τ, σε ετήσια βάση, στατιστικές πληροφορίες σχετικά με τη χρήση ζώων εργαστηρίου σε διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που αφορούν την πραγματική δριμύτητα των διαδικασιών, καθώς και την καταγωγή και τα είδη των πρωτευόντων πλην του ανθρώπου που χρησιμοποιούνται σε διαδικασίες.

β) υποβάλλει αυτές τις στατιστικές πληροφορίες στην Επιτροπή το αργότερο μέχρι τις 10 Νοεμβρίου 2015 και, στη συνέχεια, κάθε χρόνο.

γ) υποβάλλει στην Επιτροπή, κάθε χρόνο, αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τις εξαιρέσεις που παρέχονται δυνάμει της περίπτωσης α) της παραγράφου 4 του άρθρου 5.

Άρθρο 49
Ρήτρα διασφάλισης
(Άρθρο 55 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Όταν η αρμόδια κεντρική αρχή, για επιστημονικά αιτιολογημένους λόγους θεωρεί ότι έχει βασική σημασία να χρησιμοποιηθούν πρωτεύοντα, πλην του ανθρώπου, για τους λόγους της υποπερίπτωσης αα) της περίπτωσης α) της παραγράφου 1 του άρθρου 7, όσον αφορά τον άνθρωπο, ενώ η χρήση αυτή δεν έχει σκοπό την αποφυγή, πρόληψη, διάγνωση ή θεραπεία κλινικών παθήσεων που προκαλούν σοβαρή αναπηρία ή που απειλούν δυνητικά τη ζωή του ανθρώπου, δύναται να λάβει με απόφασή της, προσωρινό μέτρο που επιτρέπει αυτή τη χρήση, υπό τον όρο ότι ο στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση άλλων ειδών εκτός από τα πρωτεύοντα πλην του ανθρώπου.

2. Όταν η αρμόδια κεντρική αρχή, έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι είναι απαραίτητο να ληφθούν μέ-

τρα για τη διατήρηση του είδους ή για την αντιμετώπιση απροσδόκητης εμφάνισης πάθησης που απειλεί τη ζωή του ανθρώπου ή προκαλεί σοβαρή αναπηρία, δύναται να θεσπίζει, με απόφασή της, προσωρινό μέτρο που επιτρέπει τη χρήση ανθρωποειδών πιθήκων σε διαδικασίες οι οποίες έχουν έναν από τους σκοπούς της περίπτωσης αα) της παραγράφου β) ή των παραγράφων γ) ή ε) του άρθρου 4, υπό τον όρο ότι ο σκοπός της διαδικασίας δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί με τη χρήση άλλων ειδών εκτός από τους ανθρωποειδείς πιθήκους, ή με εναλλακτικές μεθόδους. Ωστόσο, δε θεωρείται ότι η παραπομπή στην περίπτωση αα) της παραγράφου β) του άρθρου 4, περιλαμβάνει αναφορά στα ζώα και τα φυτά.

3. Όταν για εξαιρετικούς και επιστημονικά αιτιολογημένους λόγους, η αρμόδια κεντρική αρχή, κρίνει απαραίτητο να επιτρέψει τη χρήση διαδικασίας που συνεπάγεται μεγάλο και ενδεχομένως παρατεταμένο πόνο, ταλαιπωρία ή αγωνία, που δεν είναι δυνατό να βελτιωθούν, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 14, δύναται με απόφασή της, να εγκρίνει προσωρινό μέτρο για να επιτρέψει αυτή τη διαδικασία. Η αρμόδια κεντρική αρχή, δύναται με απόφασή της, να μην επιτρέψει τη χρήση πρωτευόντων πλην του ανθρώπου για τέτοιες διαδικασίες.

4. Η αρμόδια κεντρική αρχή που έλαβε προσωρινό μέτρο κατά τις παραγράφους 1, 2 και 3, ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη σχετικά, αιτιολογώντας την απόφασή της και υποβάλλοντας στοιχεία τα οποία τεκμηριώνουν την κατάσταση που περιγράφεται στις ως άνω παραγράφους και στις οποίες βασίζεται το προσωρινό μέτρο.

5. Για τη θέσπιση των ανωτέρω προσωρινών μέτρων που επιτρέπουν την χρησιμοποίηση ανθρωποειδών πιθήκων σε διαδικασίες που πραγματοποιούνται για τους σκοπούς που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2 και 3 ή για την απαγόρευση χρήσης πρωτευόντων πλην του ανθρώπου, η αρμόδια κεντρική αρχή λαμβάνει την θετική εισήγηση της αρμόδιας περιφερειακής αρχής. Για την εισήγησή της αυτή, η αρμόδια περιφερειακή αρχή, λαμβάνει υπόψη της, την απόφαση της επιτροπής αξιολόγησης των πρωτοκόλλων του άρθρου 37, με την οποία εγκρίνονται κατά περίπτωση, προσωρινά μέτρα ή απαγορεύεται η χρήση πρωτευόντων πλην του ανθρώπου.

Άρθρο 50
Κυρώσεις
(Άρθρο 60 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. α) Στους παραβάτες των διατάξεων του παρόντος διατάγματος, επιβάλλονται διοικητικά πρόστιμα από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας αρχής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας του άρθρου 33, ως εξής:

ΠΑΡΑΒΑΣΗ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΤΙΜΟ	ΔΙΑΤΑΞΗ
Παρακώλυση πραγματοποίησης ελέγχων και πρόσβαση στις εγκαταστάσεις των εκτροφέων, των προμηθευτών και των χρηστών	1000-5000 ευρώ	Άρθρο 33
Μη έγκαιρη ενημέρωση της αρμόδιας αρχής σε κάθε περίπτωση μεταβολής των εκτροφέων, των προμηθευτών και των χρηστών και των εγκαταστάσεών τους	500-1000 ευρώ	Άρθρο 19 παρ. 4 και 5
Μη τήρηση των όρων στέγασης και παρεχόμενης φροντίδας στα ζώα στις εγκαταστάσεις εκτροφής, προμήθειας και χρήσης,	3000- 5000 ευρώ	Άρθρο 21
Λειτουργία εγκαταστάσεων εκτροφής και προμήθειας ζώων εργαστηρίου χωρίς άδεια λειτουργίας ή χωρίς τον απαιτούμενο κωδικό έγκρισης.	3000- 5000 ευρώ	Άρθρο 19
Μη λήψη των κατάλληλων μέτρων για την εξασφάλιση της ευζωίας των ζώων εργαστηρίου, στην περίπτωση αναστολής ή ανάκλησης της άδειας λειτουργίας των εγκαταστάσεων εκτροφής, προμήθειας και χρήσης	3000- 5000 ευρώ	Άρθρο 20 παρ. 2
Χρησιμοποίηση μη επιτρεπόμενων μεθόδων θανάτωσης των ζώων εργαστηρίου ή άλλων ειδών ζώων που χρησιμοποιούνται σε διαδικασίες πρωτοκόλλων ή μεθόδων θανάτωσης που δεν έχουν εγκριθεί από την αρμόδια αρχή	3000- 5000 ευρώ	Άρθρο 5
Μη απασχόληση επαρκώς εκπαιδευμένου ή καταρτισμένου προσωπικού στις εγκαταστάσεις και στις διαδικασίες του πρωτοκόλλου	3000- 5000 ευρώ	Άρθρο 23
Χρησιμοποίηση ειδών και κατηγοριών ζώων τα οποία δεν έχουν εγκριθεί από την αρμόδια αρχή	3000-5000 ευρώ	Άρθρα 6,7,8,9,10
Μη τήρηση των απαραίτητων πληροφοριών για σκύλους, γάτες και πρωτεύοντα πλην του ανθρώπου	3000-5000 ευρώ	Άρθρο 30
Μη αποστολή από τον υπεύθυνο του πρωτοκόλλου των απαιτούμενων στατιστικών πληροφοριών μόλις αυτές ζητηθούν, για τη σύνταξη της απαιτούμενης έκθεσης προς την Επιτροπή	3000-5000 ευρώ	Άρθρο 48 παρ. 1
Πραγματοποίηση πρωτοκόλλων χωρίς προηγούμενη αδειοδότησή τους ή χωρίς την υποβολή της χωρίς άλλη απόφαση της αρμόδιας περιφερειακής αρχής.	5000-10000 ευρώ	Άρθρο 35

β. Στην περίπτωση υποτροπής τα επιβαλλόμενα πρόστιμα διπλασιάζονται.

2. α) Κατά των αποφάσεων επιβολής των διοικητικών προστίμων της παραγράφου 1, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει ένσταση, εντός πέντε (5) ημερών, από την κοινοποίηση της απόφασης σε αυτόν, ενώπιον του Προϊσταμένου της αρμόδιας Διεύθυνσης Κτηνιατρικής της οικείας Περιφέρειας, ο οποίος αποφασίζει μετά από εισήγηση τριμελούς επιτροπής, η οποία συστήνεται στη Γενική Διεύθυνση της Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής οικείας Περιφέρειας και αποτελείται από τρεις (3) κτηνιάτρους της ως άνω υπηρεσίας. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη της επιτροπής του προηγούμενου εδαφίου, καθώς και κάθε σχετικό θέμα, ορίζονται με απόφαση του Προϊσταμένου της ως άνω Γενικής Διεύθυνσης.

β) Η επιτροπή της περίπτωσης α), συνέρχεται μετά από πρόσκληση του προέδρου της, ο οποίος δέκα ημέρες πριν από τη συνεδρίαση, καλεί τον ενδιαφερόμενο να εκθέσει τις απόψεις κατά την ημέρα της συνεδρίασης. Αντί της αυτοπρόσωπης παρουσίας του, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλει υπόμνημα.

γ) Η επιτροπή της περίπτωσης α), λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση ελέγχου των ελεγκτών, τις απόψεις του ενδιαφερόμενου και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, εκδίδει αιτιολογημένη εισήγηση για την επιβολή ή μη του προστίμου, την οποία αποστέλλει εντός πέντε (5) ημερών στον Προϊστάμενο της αρμόδιας Διεύθυνσης Κτηνιατρικής της οικείας Περιφέρειας.

3. Τα πρόστιμα της παραγράφου 1, εισπράττονται και βεβαιώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων και αποτελούν έσοδα των οικείων Περιφερειών. Για την εφαρμογή της διαδικασίας βεβαίωσης και είσπραξής τους, μεριμνά η αρμόδια οικονομική υπηρεσία των οικείων Περιφερειακών Ενοτήτων.

Άρθρο 51
Καταργούμενες διατάξεις
(Άρθρο 62 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος διατάγματος καταργούνται οι διατάξεις του π.δ. 160/1991 «Προστασία των ζώων που χρησιμοποιούνται για πειραματικούς και άλλους επιστημονικούς σκοπούς, σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 86/609/ΕΟΚ του Συμβουλίου», πλην του άρθρου 13 αυτού, το οποίο καταργείται στις 10 Μαΐου 2013.

2. Οι αναφορές στο ως άνω καταργούμενο προεδρικό διάταγμα νοούνται ως αναφορές στο παρόν.

Άρθρο 52
Τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1069/2009
(Άρθρο 63 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

Το άρθρο 8 στοιχείο α) σημείο iv) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1069/2009, αντικαθίσταται από το ακόλουθο:

«iv) ζώα που χρησιμοποιούνται σε μια ή περισσότερες διαδικασίες του άρθρου 3 της οδηγίας 2010/63/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2010 (ΕΕ L 276 της 20.10.2010, σ. 33), για την προστασία των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς σε περιπτώσεις που η αρμόδια αρχή αποφασίζει ότι αυτά τα ζώα ή μέρη αυτών ενδέχεται να δημιουργήσουν σοβαρούς κινδύνους υγείας για τους ανθρώπους ή άλλα ζώα, ως αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας, με την επιφύλαξη του άρθρου 3 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1831/2003·».

Άρθρο 53
Μεταβατικές διατάξεις
(Άρθρο 64 της οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

1. Οι υπεύθυνοι των εγκαταστάσεων εκτροφής, προμήθειας και χρήσης (πειραματισμού), που έλαβαν άδεια λειτουργίας πριν από την 1η Ιανουαρίου 2013, υποχρεούνται να αποστείλουν προς την αρμόδια, για την αδειοδότηση, περιφερειακή αρχή, το αργότερο εντός έξι (6) μηνών από την δημοσίευση του παρόντος, πρόσθετα στοιχεία των περιπτώσεων γ), δ), ε), στ), ζ) και η) της παραγράφου 2 του άρθρου 19, καθώς και του άρθρου 26.

2. Οι διατάξεις των άρθρων 35 έως 44, δεν εφαρμόζονται σε πρωτόκολλα τα οποία εγκρίθηκαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2013 και των οποίων η διάρκεια δεν εκτείνεται πέραν της 1ης Ιανουαρίου 2018.

3. Τα πρωτόκολλα που εγκρίθηκαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2013 και των οποίων η διάρκεια εκτείνεται πέραν της 1ης Ιανουαρίου 2018 πρέπει να αποκτήσουν άδεια πρωτοκόλλου, το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2018.

Άρθρο 54
Παραρτήματα

Προσαρτώνται στο παρόν προεδρικό διάταγμα εφτά (7) Παραρτήματα, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του και έχουν ως εξής:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΖΩΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 9

1. Μυς (ποντικός) (Mus musculus)
2. Επίμυς (αρουραίος) (Rattus norvegicus)
3. Ινδικό χοιρίδιο (Cavia porcellus)
4. Χρυσόμαλλος κρικητός (χάμστερ) (Mesocricetus auratus)
5. Κινέζικος κρικητός (Cricetulus griseus)
6. Γερβίλος (ζερβίλος) της Μογγολίας (Meriones unguiculatus)
7. Κουνέλι (Oryctolagus cuniculus)
8. Σκύλος (Canis familiaris)
9. Γάτα (Felis catus)
10. Όλα τα είδη πρωτευόντων πλην του ανθρώπου
11. Βάτραχος (Xenopus (laevis, tropicalis), Rana (temporaria, pipiens))
12. Ζεβρόψαρο (Danio rerio)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΕΥΟΝΤΩΝ ΠΛΗΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΔΑΦΙΟ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 9 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1

Είδος	Ημερομηνίες
Καλλιτριχίδες (μάρμοζετ/ουιστιτί) (Callithrix jacchus)	1 Ιανουαρίου 2013
Μακάκος «cynomolgus» (Macaca fascicularis)	5 έτη μετά τη δημοσίευση της μελέτης σκοπιμότητας που αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 τέταρτο εδάφιο, εφόσον η μελέτη δεν συνιστά παρατεταμένη περίοδο

Πίθηκος ρήσους ή ρέζους (Macaca mulatta)	5 έτη μετά τη δημοσίευση της μελέτης σκοπιμότητας που αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 τέταρτο εδάφιο, εφόσον η μελέτη δεν συνιστά παρατεταμένη περίοδο
Άλλα είδη πρωτευόντων πλην του ανθρώπου	5 έτη μετά τη δημοσίευση της μελέτης σκοπιμότητας που αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 τέταρτο εδάφιο, εφόσον η μελέτη δεν συνιστά παρατεταμένη περίοδο

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΣΤΕΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΑ ΖΩΑ

Τμήμα Α: Γενικό τμήμα

1. Οι εγκαταστάσεις

1.1. Λειτουργίες και γενικός τρόπος κατασκευής

α) Όλες οι εγκαταστάσεις κατασκευάζονται έτσι ώστε να παρέχουν ένα περιβάλλον που να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες φυσιολογίας και τις ηθολογικές ανάγκες των ειδών που στεγάζονται σε αυτές. Οι εγκαταστάσεις σχεδιάζονται επίσης και αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης κατά τρόπο που να παρεμποδίζεται η πρόσβαση μη εξουσιοδοτημένων προσώπων καθώς και η ανεξέλεγκτη είσοδος ή η διαφυγή ζώων.

β) Οι εγκαταστάσεις εφαρμόζουν πρόγραμμα συντήρησης με στόχο την πρόληψη και την αντιμετώπιση κάθε βλάβης των κτιρίων ή του εξοπλισμού

1.2. Θάλαμοι διαβίωσης

α) Οι εγκαταστάσεις εφαρμόζουν ένα πρόγραμμα τακτικού και αποτελεσματικού καθαρισμού των θαλάμων και τηρούν ικανοποιητικούς κανόνες υγιεινής.

β) Τοιχώματα και δάπεδα καλυμμένα με ιδιαίτερα ανθεκτική επένδυση, για να αντέχουν στη σημαντική φθορά που προξενείται από τα ζώα και τις εργασίες καθαρισμού. Το υλικό είναι αβλαβές για την υγεία των ζώων και δεν επιτρέπει τον τραυματισμό τους. Προβλέπεται πρόσθετη προστασία για τον εξοπλισμό ή τις εγκαταστάσεις ώστε να μην υφίστανται ζημίες από τα ζώα και να μην προκαλούν τον τραυματισμό των ζώων.

γ) Είδη τα οποία είναι ασύμβατα μεταξύ τους, για παράδειγμα θηρευτές και θηράματα, ή ζώα τα οποία απαιτούν διαφορετικές περιβαλλοντικές συνθήκες, δεν στεγάζονται στον ίδιο χώρο ούτε, ειδικά στην περίπτωση των θηρευτών και των θηραμάτων, σε ακτίνα οπτικής, οσφρητικής ή ακουστικής επαφής το ένα από το άλλο.

1.3. Θάλαμοι για γενικές και ειδικές διαδικασίες

α) Τα κτίρια διαθέτουν ελάχιστες εργαστηριακές εγκαταστάσεις για τη διεξαγωγή απλών διαγνωστικών δοκιμών, μεταθανάτιων εξετάσεων ή/και τη συλλογή δειγμάτων για αναλυτικότερες εργαστηριακές εξετάσεις σε άλλους χώρους. Πρέπει να υπάρχουν αίθουσες γενικών και ειδικών διαδικασιών ώστε να αντιμετωπίζονται οι καταστάσεις όπου είναι ανεπιθύμητη η πραγματοποίηση των διαδικασιών ή παρατηρήσεων στους θαλάμους διαβίωσης.

β) Προβλέπονται εγκαταστάσεις που να επιτρέπουν την απομόνωση των άρτι αποκτηθέντων ζώων μέχρις να καθοριστεί η κατάσταση της υγείας τους, να εκτιμηθούν και να ελαχιστοποιηθούν οι εξ αυτών κίνδυνοι για την υγεία των ήδη εγκατεστημένων ζώων.

γ) Διατίθενται χωριστά ενδιαιτήματα για τα άρρωστα ή τα πληγωμένα ζώα.

1.4. Χώροι υπηρεσίας

α) Οι αποθηκευτικοί χώροι σχεδιάζονται, χρησιμοποιούνται και συντηρούνται κατά τρόπο που να διαφυλάσσεται η ποιότητα των ζωοτροφών και των χώρων ύπνου. Ανάλογοι χώροι είναι απρόσβλητοι από παράσιτα και έντομα, στο μέτρο του δυνατού. Άλλα υλικά, που θα μπορούσαν ενδεχομένως να μολυνθούν ή να προκαλέσουν κινδύνους για τα ζώα ή το προσωπικό, φυλάσσονται χωριστά.

β) Οι αίθουσες καθαρισμού και πλυσίματος είναι αρκετά ευρύχωρες για να φιλοξενούν τις εγκαταστάσεις απολύμανσης και καθαρισμού του χρησιμοποιηθέντος εξοπλισμού. Η διαδικασία καθαρισμού είναι οργανωμένη κατά τρόπο που να διαχωρίζεται η ροή των καθαρών από τη ροή των ακαθάρτων ειδών εξοπλισμού, ώστε να αντιμετωπίζεται προληπτικά το ενδεχόμενο μόλυνσης άρτι καθαρισθέντων ειδών εξοπλισμού.

γ) Οι εγκαταστάσεις λαμβάνουν μέτρα για την αποθήκευση και τη διάθεση υπό ικανοποιητικές συνθήκες υγιεινής των σφαγίων και των ζωικών υπολειμμάτων.

δ) Όταν απαιτούνται χειρουργικές διαδικασίες υπό συνθήκες αποστείρωσης θα προβλέπονται μια ή περισσότερες κατάλληλα εξοπλισμένες αίθουσες και χώροι για τη μετεγχειρητική ανάνηψη.

2. Το περιβάλλον και ο έλεγχός του

2.1. Αερισμός και θερμοκρασία

α) Η μόνωση, η θέρμανση και ο αερισμός του θαλάμου διαβίωσης πρέπει να εξασφαλίζουν ότι η κυκλοφορία του αέρα, το επίπεδο της σκόνης και η συγκέντρωση αερίων διατηρούνται εντός ορίων μη επιβλαβών για τα διατηρούμενα ζώα.

β) Η θερμοκρασία και η σχετική υγρασία των θαλάμων διαβίωσης πρέπει να είναι κατάλληλες για το είδος και την ηλικιακή ομάδα των διατηρούμενων ζώων. Η θερμοκρασία μετράται και καταγράφεται ημερησίως.

γ) Τα ζώα δεν επιτρέπεται να υφίστανται ταλαιπωρία λόγω του περιορισμού τους σε εξωτερικούς χώρους υπό αντίξοες συνθήκες.

2.2. Φωτισμός

α) Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο φυσικός φωτισμός δεν εξασφαλίζει το δέοντα κύκλο φωτός/σκότους, εξασφαλίζεται ελεγχόμενος τεχνικός φωτισμός για να ικανοποιούνται συγχρόνως οι βιολογικές απαιτήσεις των ζώων και να παρέχεται ικανοποιητικό περιβάλλον εργασίας.

β) Εξασφαλίζεται κατάλληλος φωτισμός για τις ζωοτεχνικές διαδικασίες καθώς και την επιθεώρηση των ζώων.

γ) Παρέχονται τακτικές φωτοπερίοδοι και η ένταση των φωτιστικών συνθηκών είναι κατάλληλη για τα αντίστοιχα βιολογικά είδη.

δ) Όταν πρόκειται για αλφικά ζώα, ο φωτισμός προσαρμόζεται λαμβάνοντας υπόψη την ευαισθησία τους στο φως.

2.3. Θόρυβος

α) Οι στάθμες θορύβου συμπεριλαμβανόμενων των υπερήχων, δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά τις συνθήκες διαβίωσης των ζώων.

β) Οι εγκαταστάσεις διαθέτουν συστήματα συναγερμού που παράγουν ήχους εκτός του ευαίσθητου ακουστικού φάσματος των ζώων, εφόσον αυτό δεν αντιβαίνει τις ακουστικές δυνατότητες των ανθρώπων.

γ) Οι θάλαμοι διαβίωσης διαθέτουν, ανάλογα με την περίπτωση, κατάλληλη ηχητική μόνωση με υλικά τα οποία απορροφούν τους θορύβους.

2.4. Συστήματα συναγερμού

α) Οι εγκαταστάσεις που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από ηλεκτρικό ή μηχανικό εξοπλισμό για τον έλεγχο και την προστασία του περιβάλλοντος διαθέτουν εφεδρικό σύστημα διατήρησης των βασικών υπηρεσιών και συστήματα φωτισμού κινδύνου ενώ παράλληλα εξασφαλίζουν ότι τα συστήματα συναγερμού παραμένουν σε λειτουργική κατάσταση.

β) Τα συστήματα θέρμανσης και αερισμού διαθέτουν διατάξεις παρακολούθησης και συναγερμού.

γ) Σαφείς οδηγίες για τα ληπτέα μέτρα σε έκτακτες περιπτώσεις αναρτώνται σε περίοπτη θέση.

3. Φροντίδα των ζώων

3.1. Υγεία

α) Οι εγκαταστάσεις εφαρμόζουν συγκεκριμένη στρατηγική ώστε να εξασφαλίζουν ότι η κατάσταση της υγείας των ζώων προστατεύει την ευζωία τους και την ικανοποίηση των αντίστοιχων επιστημονικών απαιτήσεων. Η ως άνω στρατηγική περιλαμβάνει τακτική παρακολούθηση της υγείας, πρόγραμμα μικροβιολογικής επιτήρησης και σχέδια αντιμετώπισης προβλημάτων υγείας και καθορίζει συγκεκριμένες παραμέτρους και διαδικασίες υγείας για την εισαγωγή νέων ζώων.

β) Τα ζώα ελέγχονται τουλάχιστον ημερησίας από αρμόδιο πρόσωπο. Οι έλεγχοι αυτοί εξασφαλίζουν ότι εντοπίζονται όλα τα ασθενή ή τραυματισμένα ζώα και λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα.

3.2. Ζώα που αποσπώνται από το φυσικό τους περιβάλλον

α) Στους τόπους σύλληψης διατίθενται κατάλληλα και επαρκή κιβώτια και άλλα μέσα μεταφοράς, προσαρμοσμένα στα αντίστοιχα είδη ζώων, τα οποία χρησιμοποιούνται σε περίπτωση που τα ζώα πρέπει να μετακινηθούν για να εξεταστούν ή να υποστούν θεραπευτική αγωγή.

β) Αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία και λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τον εγκλιματισμό, την καραντίνα, τη στέγαση, την αναπαραγωγή και τη φροντίδα των συλλαμβανόμενων αγρίων ζώων και θεσπίζονται, κατά περίπτωση, μέτρα για την απελευθέρωσή τους στο τέλος των διαδικασιών.

3.3. Στέγαση και εμπλουτισμός

α) Στέγαση

Τα ζώα, εξαιρουμένων όσων είναι ως εκ φύσεως μονήρη, στεγάζονται υπό τις δέουσες κοινωνικές συνθήκες σε σταθερές ομάδες συμβατών ατόμων. Στις περιπτώσεις όπου επιτρέπεται η απομονωμένη στέγαση σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 3, η διάρκειά της πρέπει να περιορίζεται στην ελάχιστη απαιτούμενη περίοδο και να διατηρείται η οπτική, ακουστική, οσφρητική ή/και σωματική επαφή. Η εισαγωγή ή επανεισαγωγή των ζώων σε ήδη συγκροτημένες ομάδες θα πρέπει να παρακολουθείται προσεκτικά, ώστε να αποφεύγονται προβλήματα ασυμβατότητας και διάρρηξης των κοινωνικών σχέσεων.

β) Εμπλουτισμός

Σε όλα τα ζώα παρέχεται επαρκής χώρος κατάλληλης πολυπλοκότητας που να τους επιτρέπει να εκφράζουν ευρύ φάσμα των φυσιολογικών τους συμπεριφορών. Επίσης, τους εξασφαλίζεται συγκεκριμένος βαθμός ελέγχου και επιλογής του περιβάλλοντός τους ώστε να μειώνεται κάθε αγχώδης συμπεριφορά. Οι εγκαταστάσεις χρησιμοποιούν κατάλληλες τεχνικές εμπλουτισμού οι οποίες διευρύνουν το φάσμα των δραστηριοτήτων που είναι διαθέσιμες στα ζώα και αυξάνουν τις προσαρμοστικές τους δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της φυσικής άσκησης, των συλλεκτικών, χειραγωγικών και γνωστικών δραστηριοτήτων ανάλογα με το βιολογικό είδος. Ο εμπλουτισμός του περιβάλλοντος στους περίκλειστους χώρους των ζώων ικανοποιεί τις ειδικές ανά είδος και άτομο ανάγκες των αντίστοιχων ζώων. Οι στρατηγικές εμπλουτισμού των εγκαταστάσεων επανεξετάζονται και ενημερώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

γ) Καταλύματα ζώων

Για τα καταλύματα των ζώων δεν χρησιμοποιούνται υλικά επιβλαβή για την υγεία των ζώων. Ο σχεδιασμός και η κατασκευή τους εξασφαλίζουν ότι δεν τραυματίζονται εξαιτίας τους τα ζώα. Εάν δεν είναι μιας χρήσης, είναι από υλικά που προσφέρονται για την εφαρμογή των προβλεπόμενων τεχνικών καθαρισμού και απολύμανσης. Ο σχεδιασμός του δαπέδου στα καταλύματα ζώων προσαρμόζεται στις ανάγκες του είδους και της ηλικίας των ζώων και σχεδιάζεται έτσι ώστε να διευκολύνει την απομάκρυνση των περιττωμάτων.

3.4. Διατροφή

α) Η μορφή, το περιεχόμενο και η παρουσίαση της δίαιτας ανταποκρίνονται στη συμπεριφορά και τις διατροφικές ανάγκες των ζώων.

β) Η δίαιτα των ζώων επιβάλλεται να είναι γευστική και να μην είναι μολυσμένη. Κατά την επιλογή των πρώτων υλών, την παραγωγή, την προπαρασκευή και την παρουσίαση των ζωοτροφών, οι εγκαταστάσεις λαμβάνουν μέτρα ώστε να ελαχιστοποιείται η χημική, φυσική και μικροβιολογική μόλυνση.

γ) Η συσκευασία, η μεταφορά και η αποθήκευση πραγματοποιούνται κατά τρόπο που να αποφεύγεται η μόλυνση, η υποβάθμιση ή η καταστροφή των ζωοτροφών. Όλα τα χωνιά, οι ταΐστρες ή τα άλλα σκεύη που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή, καθαρίζονται τακτικά και, εν ανάγκη αποστειρώνονται.

δ) Εξασφαλίζεται η πρόσβαση κάθε ζώου στην τροφή, παρέχοντας και επαρκή χώρο ώστε να περιορίζεται ο ανταγωνισμός.

3.5. Πότισμα (Υδρευση)

α) Πάντοτε εξασφαλίζεται σε όλα τα ζώα καθαρό πόσιμο νερό.

β) Όταν χρησιμοποιούνται αυτόματα συστήματα παροχής νερού στα ζώα, ελέγχονται, επισκευάζονται και εκπλύνονται τακτικά, ώστε να αποφεύγονται ατυχήματα. Προκειμένου περί κλουβιών με στερεό δάπεδο, λαμβάνεται μέριμνα ώστε να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος πλημμύρας.

γ) Η παροχή νερού στα ενυδρεία και στις δεξαμενές προσαρμόζεται στις ανάγκες και τα όρια ανοχής των εκάστοτε ψαριών, αμφίβιων και ερπετών.

3.6. Χώροι ανάπαυσης και ύπνου

α) Εξασφαλίζονται πάντοτε στα ζώα τα κατάλληλα υλικά στρωμνής ή αντίστοιχες κατασκευές για τον ύπνο τους, ανάλογα με το είδος τους, καθώς και τα απαραίτητα υλικά για την κατασκευή φωλεών ή οι απαραίτητες αναπαραγωγικές δομές.

β) Εντός των καταλυμάτων των ζώων, ανάλογα με το είδος, το έδαφος παρέχει στέρεα, άνετη περιοχή ανάπαυσης για όλα τα ζώα. Όλοι οι χώροι ύπνου διατηρούνται καθαροί και στεγνοί.

3.7. Χειρισμός (μεταχείριση)

Οι εγκαταστάσεις οργανώνουν προγράμματα εξοικείωσης και εκπαίδευσης κατάλληλα για τα ζώα, τις διαδικασίες και τη διάρκεια του έργου.

Τμήμα Β: Κατευθυντήριες γραμμές κατά ζωϊκό είδος

1. Μύες, επίμυες, γερβίλοι, κρικητοί (χάμστερ) και ινδικά χοιρίδια

Στον ακόλουθο πίνακα και στους επόμενους, που αφορούν μύες, επίμυες, γερβίλους, κρικητούς (χάμστερ) και ινδικά χοιρίδια, ως «ύψος καταλύματος» νοείται η κάθετη απόσταση μεταξύ του δαπέδου και της οροφής του καταλύματος, και το ύψος αυτό ισχύει για ποσοστό μεγαλύτερο του 50 % του ελάχιστου εμβαδού του δαπέδου πριν την προσθήκη εξαρτημάτων εμπλουτισμού.

Κατά το σχεδιασμό των διαδικασιών, λαμβάνεται υπόψη το δυναμικό αύξησης των ζώων ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα ζώα θα διαθέτουν τον κατάλληλο χώρο (όπως αναφέρεται λεπτομερώς στους πίνακες 1.1. έως 1.5) σε όλη τη διάρκεια της μελέτης.

Πίνακας 1.1.
Μύες

	Σωματικό βάρος (g)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (cm^2)	Εμβαδόν δαπέδου ανά ζώο (cm^2)	Ελάχιστο ύψος καταλύματος (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
Σε απόθεμα και κατά τις διαδικασίες	έως και 20	330	60	12	1η Ιανουαρίου 2017
	άνω των 20 έως 25	330	70	12	
	άνω των 25 έως 30	330	80	12	
	άνω του 30	330	100	12	
Σε αναπαραγωγή		330 Για ένα μονογαμικό ζευγάρι (μη ομόαιμο/ομόαιμο) ή για τρίο (ομόαιμο). Για κάθε επιπλέον θηλυκό με νεογνά πρέπει να προστίθενται 180 cm^2.			
Σε απόθεμα στα εκτροφεία (*) Μέγεθος καταλύματος 950 cm^2	έως και 20	950	40	12	
Μέγεθος καταλύματος 1500 cm^2	έως και 20	1500	30	12	

(*) Οι απογαλακτισμένοι μύες επιτρέπεται να διατηρούνται σε αυτές τις υψηλότερες πυκνότητες πληθυσμού, κατά τη σύντομη περίοδο μετά τον απογαλακτισμό έως την ενηλικίωση, εφόσον τα ζώα στεγάζονται σε μεγαλύτερα καταλύματα με κατάλληλο εμπλουτισμό και αυτές οι συνθήκες στέγασης δεν πρέπει να προκαλούν απώλεια ευζωίας, αυξημένα επίπεδα επιθετικότητας, νοσηρότητα και θνησιμότητα, στερεοτυπίες και άλλες διαταραχές συμπεριφοράς, απώλεια βάρους, ή άλλες μεταβολές της φυσιολογίας ή της συμπεριφοράς λόγω άγχους.

Πίνακας 1.2.
Επίμυες

	Σωματικό βάρος (g)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (cm^2)	Εμβαδόν δαπέδου ανά ζώο (cm^2)	Ελάχιστο ύψος καταλύματος (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
Σε απόθεμα και κατά τις διαδικασίες (*)	έως και 200	800	200	18	1η Ιανουαρίου 2017
	άνω των 200 έως 300	800	250	18	
	άνω των 300 έως 400	800	350	18	
	άνω των 400 έως 600	800	450	18	
	άνω του 600	1500	600	18	
Σε αναπαραγωγή		800 Μητέρα και νεογνά. Για κάθε επιπλέον ενήλικο ζώο που προστίθεται στο κατάλυμα σε μόνιμη βάση, προστίθενται 400 cm^2.		18	
Σε απόθεμα στα εκτροφεία (**) Μέγεθος καταλύματος 1500 cm^2	έως και 50	1500	100	18	
	άνω των 50 έως 100	1500	125	18	
	άνω των 100 έως 150	1500	150	18	
	άνω των 150 έως 200	1500	175	18	
Σε απόθεμα στα εκτροφεία (**) Μέγεθος καταλύματος 2500 cm^2	έως και 100	2500	100	18	
	άνω των 100 έως 150	2500	125	18	
	άνω των 150 έως 200	2500	150	18	

(*) Σε μακροχρόνιες μελέτες, στις περιπτώσεις όπου, προς το τέλος της μελέτης, ο διαθέσιμος χώρος ανά ζώο είναι χαμηλότερος από τον προαναφερόμενο, αποδίδεται προτεραιότητα στη διατήρηση σταθερών κοινωνικών δομών.

(**) Οι απογαλακτισμένοι επίμυες επιτρέπεται να διατηρούνται σε αυτές τις υψηλότερες πυκνότητες πληθυσμού, κατά τη σύντομη περίοδο μετά τον απογαλακτισμό έως την ενηλικίωση, εφόσον τα ζώα στεγάζονται σε μεγαλύτερα καταλύματα με κατάλληλο εμπλουτισμό και αυτές οι συνθήκες στέγασης δεν πρέπει να προκαλούν απώλεια ευζωίας αυξημένα επίπεδα επιθετικότητας, νοσηρότητα και θνησιμότητα, στερεοτυπίες και άλλες διαταραχές συμπεριφοράς, απώλεια βάρους, ή άλλες μεταβολές της φυσιολογίας ή της συμπεριφοράς λόγω άγχους

Πίνακας 1.3.
Γερβίλοι

	Σωματικό βάρος (g)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (cm^2)	Εμβαδόν δαπέδου ανά ζώο (cm^2)	Ελάχιστο ύψος καταλύματος (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
Σε απόθεμα και κατά τις διαδικασίες	έως και 40	1200	150	18	1η Ιανουαρίου 2017
	άνω του 40	1200	250	18	
Σε αναπαραγωγή		1200 μονογαμικό ζευγάρι ή τρίο με απογόνους		18	

Πίνακας 1.4.
Κρικητοί

Σε απόθεμα και κατά τις διαδικασίες	Σωματικό βάρος (g)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (cm²)	Εμβαδόν δαπέδου ανά ζώο (cm²)	Ελάχιστο ύψος καταλύματος (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
	έως και 60	800	150	14	1η Ιανουαρίου 2017
	άνω των 60 έως 100	800	200	14	
	άνω των 100	800	250	14	
Σε αναπαραγωγή		800 Μητέρα ή μονογαμικό ζευγάρι με νεογνά		14	
Σε απόθεμα στα εκτροφεία (*)	έως και 60	1500	100	14	

(*) Οι απογαλακτισμένοι γερβίλοι επιτρέπεται να διατηρούνται σε αυτές τις υψηλότερες πυκνότητες πληθυσμού, κατά τη σύντομη περίοδο μετά τον απογαλακτισμό έως την ενηλικίωση, εφόσον τα ζώα στεγάζονται σε μεγαλύτερα καταλύματα με κατάλληλο εμπλουτισμό και αυτές οι συνθήκες στέγασης δεν πρέπει να προκαλούν απώλεια ευζωίας, αυξημένα επίπεδα επιθετικότητας, νοσηρότητα και θνησιμότητα, στερεοτυπίες και άλλες διαταραχές συμπεριφοράς, απώλεια βάρους, ή άλλες μεταβολές της φυσιολογίας ή της συμπεριφοράς λόγω άγχους.

Πίνακας 1.5.
Ινδικά χοιρίδια

	Σωματικό βάρος (g)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (cm²)	Εμβαδόν δαπέδου ανά ζώο (cm²)	Ελάχιστο ύψος καταλύματος (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
Σε απόθεμα και κατά τις διαδικασίες	έως και 200	1800	200	23	1η Ιανουαρίου 2017
	άνω των 200 έως 300	1800	350	23	
	άνω των 300 έως 450	1800	500	23	
	άνω των 450 έως 700	2500	700	23	
	άνω των 700	2500	900	23	
Σε αναπαραγωγή		2500 Ζευγάρι με νεογνά. Για κάθε επιπλέον θηλυκό αναπαραγωγής προστίθενται 1000 cm².		23	

2. Κουνέλια

Κατά τη διάρκεια γεωργικής έρευνας, όταν ο σκοπός του έργου απαιτεί τα ζώα να στεγάζονται υπό συνθήκες παρόμοιες με αυτές υπό τις οποίες στεγάζονται τα ζώα εμπορικού αγροκτήματος, η στέγαση των ζώων πρέπει να ακολουθεί τουλάχιστον τα πρότυπα του Π.Δ. 374/2001 (Α΄251) «Προστασία των ζώων στις εκτροφές σε συμμόρφωση με την Οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου».

Εντός του καταλύματος υπάρχει ένας υπερυψωμένος χώρος. Αυτός ο υπερυψωμένος χώρος πρέπει να επιτρέπει στο ζώο να ξαπλώνει και να κάθεται και να κινείται εύκολα από κάτω, αλλά δεν καλύπτει περισσότερο από 40 % του εμβαδού του δαπέδου. Εάν υπάρχουν επιστημονικοί ή κτηνιατρικοί λόγοι για να μη χρησιμοποιηθεί υπερυψωμένος χώρος, τότε το κατάλυμα είναι κατά 33 % μεγαλύτερο για ένα κουνέλι και κατά 60 % μεγαλύτερο

για δύο κουνέλια. Όταν παρέχεται υπερυψωμένη περιοχή για κουνέλια ηλικίας μικρότερης των 10 εβδομάδων, το μέγεθος της είναι τουλάχιστον 55 cm x5 cm και το ύψος υπεράνω του δαπέδου επιτρέπει στα ζώα να το χρησιμοποιήσουν.

Πίνακας 2.1.

Κουνέλια ηλικίας μεγαλύτερης των 10 εβδομάδων

Ο πίνακας 2.1 χρησιμοποιείται και για τα κλουβιά και για τα κελιά. Το πρόσθετο εμβαδόν δαπέδου είναι τουλάχιστον 3000 cm^2 ανά κουνέλι, για το τρίτο, το τέταρτο, το πέμπτο και το έκτο κουνέλι, ενώ πρέπει να προστίθενται τουλάχιστον 2 500 cm^2, για κάθε επιπλέον κουνέλι μετά το έκτο.

Τελικό σωματικό βάρος (kg)	Ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου για ένα ή δύο κοινωνικώς αρμονικά ζώα (cm^2)	Ελάχιστο ύψος (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
έως και 3	3500	45	1η Ιανουαρίου 2017
από άνω των 3 έως και 5	4200	45	
άνω των 5	5400	60	

Πίνακας 2.2.

Κονικλομητέρα και νεογνά

Βάρος κονικλομητέρας (kg)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (cm^2)	Επιπλέον εμβαδόν για τα κιβώτια εμφώλευσης (cm^2)	Ελάχιστο ύψος (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
έως και 3	3500	1000	45	1η Ιανουαρίου 2017
από άνω των 3 έως και 5	4200	1200	45	
άνω των 5	5400	1400	60	

Πίνακας 2.3.

Κουνέλια ηλικίας κάτω των 10 εβδομάδων

Ο πίνακας 2.3 χρησιμοποιείται και για τα κλουβιά και για τα κελιά.

Ηλικία	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (cm^2)	Ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου ανά ζώο (cm^2)	Ελάχιστο ύψος (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
Από τον απογαλακτισμό έως και την ηλικία των 7 εβδομάδων	4000	800	40	1η Ιανουαρίου 2017
Από 7 έως 10 εβδομάδες	4000	1200	40	

Πίνακας 2.4.

Κουνέλια: Βέλτιστες διαστάσεις για τις υπερυψωμένες περιοχές για καταλύματα που έχουν τις διαστάσεις που αναφέρονται στον πίνακα 2.1

Ηλικία σε εβδομάδες	Τελικό βάρος σώματος (kg)	Βέλτιστο μέγεθος (cm x cm)	Βέλτιστο ύψος από το δάπεδο του καταλύματος (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
άνω των 10	έως και 3	55 x 25	25	1η Ιανουαρίου 2017
	από άνω των 3 έως και 5	55 x 30	25	
	άνω των 5	60 x 35	30	

3. Γάτες

Οι γάτες δεν πρέπει να στεγάζονται ατομικά για περισσότερο από 24 ώρες τη φορά. Οι γάτες που είναι κατ'επανάληψη επιθετικές προς άλλες γάτες πρέπει να στεγάζονται ατομικά μόνον εάν δεν μπορεί να βρεθεί συμβατός σύντροφος. Το κοινωνικό άγχος σε ζώα που ζουν ανά ζεύγη ή σε ομάδες πρέπει να παρακολουθείται τουλάχιστον σε εβδομαδιαία βάση. Οι θηλυκές γάτες με γατάκια μικρότερα των τεσσάρων εβδομάδων ή τις τελευταίες δύο εβδομάδες της εγκυμοσύνης τους μπορούν να στεγάζονται μόνες.

Πίνακας 3
Γάτες

Το ελάχιστο εμβαδόν διαβίωσης για μητέρα με νεογνά είναι το απαιτούμενο για μία μεμονωμένη γάτα, αυξανόμενο βαθμιαία ώστε όταν τα γατάκια φθάσουν στην ηλικία των τεσσάρων μηνών να έχουν κατάλυμα σύμφωνο με τις ανωτέρω απαιτήσεις εμβαδού για ενήλικες.

Οι περιοχές διατροφής και καθαριότητας απέχουν μεταξύ τους 0,5 μέτρο τουλάχιστον και δεν εναλλάσσονται.

	Δάπεδο (*) (m^2)	Γείσωμα (m^2)	Ύψος (m)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
Ελάχιστο για ένα ενήλικο ζώο	1,5	0,5	2	1η Ιανουαρίου 2017
Για κάθε επιπλέον ζώο προστίθενται	0,75	0,25	–	

(*) Εμβαδόν δαπέδου χωρίς γεισώματα

4. Σκύλοι

Οι σκύλοι πρέπει εάν είναι δυνατόν να έχουν στη διάθεσή τους εξωτερικό χώρο για τρέξιμο. Οι σκύλοι δεν πρέπει να στεγάζονται ατομικά για περισσότερο από τέσσερις ώρες κάθε φορά.

Το εσωτερικό κατάλυμα να αντιπροσωπεύει τουλάχιστον 50 % του ελάχιστου χώρου που πρέπει να διατίθεται στους σκύλους, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 4.1.

Ο διαθέσιμος χώρος που προβλέπεται στη συνέχεια βασίζεται στις ανάγκες των Μπηγκλ, αλλά οι φυλές μεγάλων διαστάσεων, όπως η φυλή του Αγίου Βερνάρδου ή τα Ιρλανδέζικα λυκόσκυλα, χρειάζονται σημαντικά μεγαλύτερους χώρους από αυτούς που παρουσιάζονται στον πίνακα 4.1. Για φυλές άλλες από αυτή του εργαστηριακού Μπηγκλ, οι διαθέσιμοι χώροι αποφασίζονται σε συνεργασία με το κτηνιατρικό προσωπικό.

Πίνακας 4.1.
Σκύλοι

Σκύλοι που στεγάζονται κατά ζεύγη ή ομαδικά ενδέχεται να διαβιώσουν στο μισό εμβαδόν (2 m^2 για σκύλο μικρότερο των 20 kg, 4 m^2 για σκύλο μεγαλύτερο των 20 kg) όταν υποβάλλονται σε διεργασία όπως ορίζεται στους παρόντες Κανονισμούς εάν αυτός ο διαχωρισμός είναι αναγκαίος για επιστημονικούς λόγους. Ο χρόνος διαβίωσης σε τόσο περιορισμένο χώρο δεν πρέπει να υπερβαίνει τις τέσσερις ώρες κάθε φορά.

Ένα θηλυκό σε γαλουχία και τα νεογνά του διαθέτουν τον ίδιο χώρο με ένα μεμονωμένο θηλυκό ισοδύναμου βάρους. Το κελί αναπαραγωγής είναι σχεδιασμένο με τρόπο που το θηλυκό να μπορεί να μετακινηθεί σε ένα πρόσθετο διαμέρισμα ή ανυψωμένη περιοχή μακριά από τα κουτάβια.

Βάρος (kg)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (m^2)	Ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου για ένα ή δύο ζώα	Για κάθε πρόσθετο ζώο πρέπει να προστίθεται ελάχιστο εμβαδόν (m^2)	Ελάχιστο ύψος (m)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
έως και 20	4	4	2	2	1η Ιανουαρίου 2017
άνω των 20	8	8	4	2	

Πίνακας 4.2.
Σκύλοι – απογαλακτισμένα ζώα σε απόθεμα

Βάρος (kg)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (m^2)	Ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου ανά ζώο (m^2)	Ελάχιστο ύψος (m)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
έως και 5	4	0,5	2	1η Ιανουαρίου 2017
άνω των 5 έως 10	4	1,0	2	
άνω των 10 έως 15	4	1,5	2	
άνω των 20 έως και 25	4	2	2	
άνω των 20	8	4	2	

5. Νυφίτσες

Πίνακας 5.
Νυφίτσες

	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (cm²)	Ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου ανά ζώο (cm²)	Ελάχιστο ύψος (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
Ζώα έως 600g	4500	1500	50	1η Ιανουαρίου 2017
Ζώα άνω των 600g	4500	3000	50	
Ενήλικα αρσενικά	6000	6000	50	
Κουναβομητέρα και Νεογνά	5400	5400	50	

6. Πρωτεύοντα πλην των ανθρωποειδών

Τα νεαρά πρωτεύοντα πλην του ανθρώπου δεν πρέπει να απομακρύνονται από τη μητέρα τους πριν από την ηλικία–ανάλογα με το είδος– των 6 έως 12 μηνών.

Το περιβάλλον πρέπει να επιτρέπει στα πρωτεύοντα πλην του ανθρώπου να έχουν ένα σύνθετο καθημερινό πρόγραμμα δραστηριότητας. Το κατάλυμα πρέπει να τους επιτρέπει να υιοθετούν ένα όσο το δυνατόν ευρύτερο κατάλογο συμπεριφορών και να τους προσφέρει αίσθημα ασφάλειας και ένα κατάλληλο σύνθετο περιβάλλον να επιτρέπει στα ζώα να τρέχουν, να περπατούν, να σκαρφαλώνουν και να πηδούν.

Πίνακας 6.1.
Μάρμοζετ και ταμαρίνοι

	Ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου καταλυμάτων για 1 (*) ή 2 ζώα και για τους μέχρι ηλικίας 5 μηνών απογόνους τους (m²)	Ελάχιστος όγκος ανά πρόσθετο ζώο πέραν της ηλικίας 5 μηνών (m³)	Ελάχιστο ύψος καταλύματος (m) (**)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
Μάρμοζετ	0,5	0,2	1,5	1η Ιανουαρίου 2017
Ταμαρίνοι	1,5	0,2	1,5	

(*) Τα ζώα διατηρούνται ατομικά μόνο κατ' εξαίρεση.

(**) Η κορφή του καταλύματος βρίσκεται σε ύψος τουλάχιστον 1,8 m από το δάπεδο.

Τα μάρμοζετ και οι ταμαρίνοι δεν πρέπει να απομακρύνονται από τη μητέρα τους πριν από την ηλικία των 8 μηνών.

Πίνακας 6.2.
Σαϊμίρια

Ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου για 1 (*) ή 2 ζώα (m²)	Ελάχιστος όγκος ανά πρόσθετο ζώο ηλικίας πέραν των 6 μηνών (m³)	Ελάχιστο ύψος καταλύματος (m)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
2,0	0,5	1,8	1η Ιανουαρίου 2017

(*)Τα ζώα διατηρούνται ατομικά μόνο κατ' εξαίρεση.

Τα σαϊμίρια δεν πρέπει να απομακρύνονται από τη μητέρα τους πριν από την ηλικία των 6 μηνών.

Πίνακας 6.3.
Μακάκοι και κερκοπίθηκοι (*)

	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (m²)	Ελάχιστος όγκος καταλύματος (m³)	Ελάχιστος όγκος ανά ζώο (m³)	Ελάχιστο ύψος καταλύματος (m)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
Ζώα ηλικίας κάτω των 3 ετών (**)	2,0	3,6	1,0	1,8	1η Ιανουαρίου 2017
Ζώα ηλικίας από 3 ετών και άνω (***)	2,0	3,6	1,8	1,8	
Ζώα που διατηρούνται για αναπαραγωγικούς σκοπούς (****)			3,5	2,0	

(*) Τα ζώα διατηρούνται ατομικά μόνο κατ' εξαίρεση.

(**) Ένα κατάλυμα ελάχιστων διαστάσεων μπορεί να φιλοξενήσει μέχρι 3 ζώα.

(***) Ένα κατάλυμα ελάχιστων διαστάσεων μπορεί να φιλοξενήσει μέχρι 2 ζώα.

(****) Σε αναπαραγωγικές αποικίες δεν απαιτείται πρόσθετος χώρος/όγκος για τα νεαρά ζώα ηλικίας μέχρι 2 ετών που συζούν με τη μητέρα τους.

Οι μακάκοι και οι κερκοπίθηκοι δεν πρέπει να απομακρύνονται από τη μητέρα τους πριν από την ηλικία των 8 μηνών.

Πίνακας 6.4.
Μπαμπουίνοι (*)

	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (m^2)	Ελάχιστος όγκος καταλύματος (m^3)	Ελάχιστος όγκος ανά ζώο (m^3)	Ελάχιστο ύψος καταλύματος (m)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
Ζώα (**) ηλικίας κάτω των 4 ετών	4,0	7,2	3,0	1,8	1η Ιανουαρίου 2017
Ζώα (**) ηλικίας από 4 ετών και άνω	7,0	1,26	6,0	1,8	
Ζώα (***) που διατηρούνται για αναπαραγωγικούς σκοπούς			1, 20	2,0	

(*) Τα ζώα διατηρούνται ατομικά μόνο κατ' εξαίρεση.

(**) Ένα κατάλυμα ελάχιστων διαστάσεων μπορεί να φιλοξενήσει μέχρι 2 ζώα.

(***) Σε αναπαραγωγικές αποικίες δεν απαιτείται πρόσθετος χώρος/όγκος για τα νεαρά ζώα ηλικίας μέχρι 2 ετών που συζούν με τη μητέρα τους.

Οι μπαμπουίνοι δεν πρέπει να απομακρύνονται από τη μητέρα τους πριν από την ηλικία των 8 μηνών.

7. Ζώα αγροκτήματος

Κατά τη διάρκεια γεωργικής έρευνας, όταν ο σκοπός του έργου απαιτεί τα ζώα να στεγάζονται υπό συνθήκες παρόμοιες με αυτές υπό τις οποίες στεγάζονται τα ζώα εμπορικού αγροκτήματος, η στέγαση των ζώων πρέπει να τηρεί τουλάχιστον τα πρότυπα των Π.Δ. 374/2001(Α,251) «Προστασία των ζώων στα εκτροφεία, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου», Π.Δ.215/2003(Α,181), «Κανόνες που διέπουν την προστασία των χοίρων, σε συμμόρφωση με την Οδηγίες 91/630/ΕΟΚ του Συμβουλίου όπως τροποποιήθηκε με τις Οδηγίες 2001/88/ΕΚ του Συμβουλίου και 2001/93/ΕΚ της Επιτροπής», και Π.Δ. 179/1998(Α,133), «Θέσπιση στοιχειωδών κανόνων για την προστασία των μόσχων στις εκτροφές σε συμμόρφωση με τις Οδηγίες 91/629/ΕΟΚ και 97/2/ΕΚ του Συμβουλίου και εκτέλεση της Απόφασης 97/182/ΕΚ της Επιτροπής»

Πίνακας 7.1.
Βοοειδή

Σωματικό βάρος (kg)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (m^2)	Ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου ανά ζώο (m^2/ζώο)	Πλάτος θέσης στην ταΐστρα για σίτιση κατά βούληση (ad- libitum) αποκερατωθέντων βοοειδών (m/ζώο)	Πλάτος θέσης στην ταΐστρα για περιορισμένη σίτιση αποκερατωθέντων βοοειδών (m/ζώο)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
έως και 100	2,50	2,30	0,10	0,30	1η Ιανουαρίου 2017
άνω των 100 έως 200	4,25	3,40	0,15	0,50	
άνω των 200 έως 400	6,00	4,80	0,18	0,60	
άνω των 400 έως 600	9,00	7,50	0,21	0,70	
άνω των 600 έως 800	11,00	8,75	0,24	0,80	
άνω των 800	16,00	10,00	0,30	1,00	

Πίνακας 7.2.
Αιγοπρόβατα

Σωματικό βάρος (kg)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (m^2)	Ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου ανά ζώο (m^2/ζώο)	Ελάχιστο ύψος χωρίσματος (m)	Πλάτος θέσης στην ταΐστρα για σίτιση κατά βούληση (m/ζώο)	Πλάτος θέσης στην ταΐστρα για περιορισμένη σίτιση (m/ζώο)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
έως και 20	1,0	0,7	1,0	0,10	0,25	1η Ιανουαρίου 2017
άνω των 20 έως 35	1,5	1,0	1,2	0,10	0,30	
άνω των 35 έως 60	2,0	1,5	1,2	0,12	0,40	
άνω των 60	3,0	1,8	1,5	0,12	0,50	

Πίνακας 7.3.
Χοίροι και μίνι χοίροι

Ζων βάρος (kg)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (*) (m^2)	Ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου ανά ζώο (m^2/ζώο)	Ελάχιστος χώρος ανάπαυσης ανά ζώο (σε θερμοκρασιακά ουδέτερες συνθήκες) (m^2/ζώο)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
μέχρι 5	2,0	0,20	0,10	1η Ιανουαρίου 2017
άνω των 5 έως 10	2,0	0,25	0,11	
άνω των 10 έως και 20	2,0	0,35	0,18	
άνω των 20 έως 30	2,0	0,50	0,24	
άνω των 30 έως 50	2,0	0,70	0,33	
άνω των 50 έως 70	3,0	0,80	0,41	
άνω των 70 έως 100	3,0	1,00	0,53	
άνω των 100 έως 150	4,0	1,35	0,70	
άνω των 150	5,0	2,50	0,95	
Ενήλικοι (συμβατικοί) κάπροι	7,5		1,30	

(*) Οι χοίροι είναι δυνατόν να διατηρούνται σε μικρότερα καταλύματα για σύντομο χρονικό διάστημα, χωρίζοντας επί παραδείγματι με παραπετάσματα στον κύριο χώρο, για κτηνιατρικούς ή πειραματικούς λόγους, π.χ. όταν απαιτείται ατομική σίτιση των ζώων.

Πίνακας 7.4.
Ιπποειδή

Η χαμηλότερη πλευρά έχει ύψος τουλάχιστον 1,5 φορά το ύψος ακρωμίου του ζώου. Το ύψος των εσωτερικών χώρων επιτρέπει στα ιπποειδή να αναπτυχθούν πλήρως.

Ύψος ακρωμίου (m)	Ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου ανά ζώο (m^2 /ζώο)			Ελάχιστο ύψος καταλύματος (m)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
	Για κάθε ζώο στεγαζόμενο μόνο του ή σε ομάδες έως 3 ζώων	Για κάθε ζώο στεγαζόμενο σε ομάδες 4 ή περισσοτέρων ζώων	Κελί τοκετού/ φοράδα με πουλάρι		
1,00 έως 1,40	9,0	6,0	16	3,00	1η Ιανουαρίου 2017
άνω των 1,40 έως 1,60	12,0	9,0	20	3,00	
άνω των 1,60	16,0	(2 x ΥΑ)2 (*)	20	3,00	

(*) Για να εξασφαλιστεί ευρυχωρία, ο καθορισμός του διαθέσιμου για κάθε μεμονωμένο ζώο χώρου βασίζεται στο ύψος ακρωμίου (ΥΑ)

8. Πτηνά

Κατά τη διάρκεια γεωργικής έρευνας, όταν ο σκοπός του έργου απαιτεί τα ζώα να στεγάζονται υπό συνθήκες παρόμοιες με αυτές υπό τις οποίες στεγάζονται τα ζώα εμπορικού αγροκτήματος, η στέγαση των ζώων πρέπει να τηρεί τουλάχιστον τα πρότυπα του Π.Δ. 374/2001(Α,251) «Προστασία των ζώων στα εκτροφεία σε συμμόρφωση με την Οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου», του Π.Δ.216/2003(Α,181), «Περί στοιχειωδών απαιτήσεων για την προστασία των ωοπαραγωγών ορνίθων, σε συμμόρφωση με την Οδηγίες 1999/74/ΕΚ του Συμβουλίου και 2002/4/ΕΚ της Επιτροπής» και της ΚΥΑ 283329/2010 (Β,1940) «Καθορισμός ελαχίστων κανόνων για την προστασία των κοτόπουλων κρεοπαραγωγής που εκτρέφονται για την παραγωγή κρέατος, σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2007/43/ΕΚ του Συμβουλίου.

Πίνακας 8.1.
Όρνιθες

Στις περιπτώσεις όπου, για επιστημονικούς λόγους, δεν είναι δυνατόν να εξασφαλιστούν αυτές οι ελάχιστες διαστάσεις, η διάρκεια του περιορισμού θα πρέπει να αιτιολογείται από τον πειραματιζόμενο σε συνεννόηση με το κτηνιατρικό προσωπικό. Στις περιπτώσεις αυτές τα πτηνά μπορούν να στεγάζονται σε μικρότερα καταλύματα με κατάλληλο εμπλουτισμό του περιβάλλοντος και ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου 0,75 m^2.

Μάζα σώματος (g)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (m^2)	Ελάχιστο εμβαδόν ανά πτηνό (m^2)	Ελάχιστο ύψος (cm)	Ελάχιστο πλάτος θέσης στην ταΐστρα ανά πτηνό (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
μέχρι 200	1,00	0,025	30	3	1η Ιανουαρίου 2017
άνω των 200 έως 300	1,00	0,03	30	3	
άνω των 300 έως 600	1,00	0,05	40	7	
άνω των 600 έως 1200	2,00	0,09	50	15	
άνω των 1 200 έως 1800	2,00	0,11	75	15	
άνω των 1800 έως 2400	2,00	0,13	75	15	
άνω των 2400	2,00	0,21	75	15	

Πίνακας 8.2.
Κατοικίδιες γαλοπούλες

Όλες οι πλευρές του καταλύματος έχουν μήκος τουλάχιστον 1,5 m. Στις περιπτώσεις όπου, για επιστημονικούς λόγους, δεν είναι δυνατόν να εξασφαλιστούν αυτές οι ελάχιστες διαστάσεις, η διάρκεια του περιορισμού θα πρέπει να αιτιολογείται από τον πειραματιζόμενο σε συνεννόηση με το κτηνιατρικό προσωπικό. Στις περιπτώσεις αυτές, τα πτηνά μπορούν να στεγάζονται σε μικρότερα καταλύματα με κατάλληλο εμπλουτισμό του περιβάλλοντος και ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου 0,75 m^2, καθώς και με ελάχιστο ύψος 50 cm για τα πτηνά βάρους κάτω των 0,6 kg, 75 cm για τα πτηνά βάρους κάτω των 4 kg και 100 cm για τα πτηνά βάρους άνω των 4 kg. Τα καταλύματα αυτά μπορούν να χρησιμοποιούνται για τη στέγαση μικρών ομάδων πτηνών σύμφωνα με τον αναλογούντα χώρο που παρατίθεται στον πίνακα 8.2.

Μάζα σώματος (kg)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (m^2)	Ελάχιστο εμβαδόν ανά πτηνό (m^2)	Ελάχιστο ύψος (cm)	Ελάχιστο πλάτος θέσης στην ταΐστρα ανά πτηνό (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
μέχρι 0,3	2,00	0,13	50	3	1η Ιανουαρίου 2017
άνω των 0,3 έως 0,6	2,00	0,17	50	7	
άνω των 0,6 έως 1	2,00	0,30	100	15	
άνω των 1 έως 4	2,00	0,35	100	15	
άνω των 4 έως 8	2,00	0,40	100	15	
άνω των 8 έως 12	2,00	0,50	150	20	
άνω των 12 έως 16	2,00	0,55	150	20	
άνω των 20 έως και 25	2,00	0,60	150	20	
άνω των 20	3,00	1,00	150	20	

Πίνακας 8.3.
Ορτύκια

Μάζα σώματος (g)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (m^2)	Εμβαδόν ανά πτηνό στην περίπτωση της στέγασης κατά ζεύγη (m^2)	Εμβαδόν ανά επιπλέον πτηνό στην περίπτωση της ομαδικής στέγασης (m^2)	Ελάχιστο ύψος (cm)	Ελάχιστο πλάτος θέσης στην ταΐστρα ανά πτηνό (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
μέχρι 150	1,00	0,5	0,10	20	4	1η Ιανουαρίου 2017
άνω των 150	1,00	0,6	0,15	30	4	

Πίνακας 8.4.
Πάπιες και χήνες

Στις περιπτώσεις όπου, για επιστημονικούς λόγους, δεν είναι δυνατόν να εξασφαλιστούν αυτές οι ελάχιστες διαστάσεις, η διάρκεια του περιορισμού θα πρέπει να αιτιολογείται από τον πειραματιζόμενο σε συνεννόηση με το κτηνιατρικό προσωπικό. Στις περιπτώσεις αυτές τα πτηνά μπορούν να στεγάζονται σε μικρότερα καταλύματα με κατάλληλο εμπλουτισμό του περιβάλλοντος και ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου 0,75 m^2. Τα καταλύματα αυτά μπορούν να χρησιμοποιούνται για τη στέγαση μικρών ομάδων πτηνών σύμφωνα με τον αναλογούντα χώρο που παρατίθεται στον πίνακα 8.4.

Μάζα σώματος (g)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (m^2)	Εμβαδόν ανά πτηνό (m^2) (*)	Ελάχιστο ύψος (cm)	Ελάχιστο πλάτος θέσης στην ταΐστρα ανά πτηνό (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
Πάπιες					1η Ιανουαρίου 2017
μέχρι 300	2,00	0,10	50	10	
άνω των 300 έως 1200 (**)	2,00	0,20	200	10	
άνω των 1200 έως 3500	2,00	0,25	200	15	
άνω των 3500	2,00	0,50	200	15	
Χήνες					
μέχρι 500	2,00	0,20	200	10	
άνω των 500 έως 2000	2,00	0,33	200	15	
άνω των 2000	2,00	0,50	200	15	

(*) Συμπεριλαμβάνεται τεχνητή λίμνη ελάχιστης επιφάνειας 0,5 m^2 ανά 2 m^2 καταλύματος και ελάχιστου βάθους 30 cm. Στη λίμνη μπορεί να αναλογεί έως 50 % του ελάχιστου μεγέθους καταλύματος.

(**) Τα πτηνά των οποίων το φτέρωμα δεν έχει ακόμη αναπτυχθεί πλήρως μπορούν να διατηρούνται σε καταλύματα ελάχιστου ύψους 75 cm.

Πίνακας 8.5.
Πάπιες και χήνες: ελάχιστο μέγεθος τεχνητής λίμνης (*)

	Εμβαδόν (m^2)	Βάθος (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
Πάπιες	0,5	30	1η Ιανουαρίου 2017
Χήνες	0,5	από άνω των 10 έως και 30	

(*)Το μέγεθος τεχνητής λίμνης αντιστοιχεί σε κατάλυμα εμβαδού 2 m^2.Στη λίμνη μπορεί να αναλογεί έως 50% του ελάχιστου μεγέθους.

Πίνακας 8.6.
Περιστέρια

Τα καταλύματα είναι μακρόστενα (π.χ. 2 m x 1 m) και όχι τετράγωνα, ώστε να μπορούν τα πτηνά να εκτελούν σύντομες πτήσεις.

Μέγεθος ομάδας	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (m^2)	Ελάχιστο ύψος (cm)	Ελάχιστο πλάτος θέσης στην ταΐστρα ανά πτηνό (cm)	Ελάχιστο πλάτος θέσης στην κούρνια ανά πτηνό (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
μέχρι 6	2	200	5	30	1η Ιανουαρίου 2017
από άνω των 7 ως και 12	3	200	5	30	
για κάθε πτηνό επιπλέον των 12	0.15		5	30	

Πίνακας 8.7.
Σπίνοι zebra finch

Τα καταλύματα είναι μακρόστενα (π.χ. 2 m x 1 m), ώστε να μπορούν τα πτηνά να εκτελούν σύντομες πτήσεις. Στην περίπτωση των μελετών αναπαραγωγής, τα ζεύγη μπορούν να στεγάζονται σε μικρότερα καταλύματα με κατάλληλο εμπλουτισμό του περιβάλλοντος και με ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου 0,5 m^2 και ελάχιστο ύψος 40 cm. Η διάρκεια του περιορισμού θα πρέπει να αιτιολογείται από τον πειραματιζόμενο σε συνεννόηση με το κτηνιατρικό προσωπικό.

Μέγεθος ομάδας	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (m^2)	Ελάχιστο ύψος (cm)	Ελάχιστος αριθμός ταΐστρών	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
μέχρι 6	1,0	100	2	1η Ιανουαρίου 2017
7 έως 12	1,5	200	2	
13 έως 20	2,0	200	3	
Για κάθε πτηνό επιπλέον των 20	0,05		1 ανά 6 πτηνά	

9. Αμφίβια

Πίνακας 9.1.
Υδρόβια ουροδελή

Μήκος σώματος (*) (cm)	Ελάχιστη υδάτινη επιφάνεια (cm^2)	Ελάχιστη υδάτινη επιφάνεια για κάθε επιπλέον ζώο στην περίπτωση της ομαδικής διατήρησης (cm^2)	Ελάχιστο βάθος νερού (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
μέχρι 10	262,5	50	13	1η Ιανουαρίου 2017
άνω των 10 έως 15	525	110	13	
άνω των 15 έως και 20	875	200	15	
άνω των 20 έως 30	1837,5	440	15	
άνω των 30	3150	800	20	

(*) Μετρούμενο από το ρύγχος μέχρι την οπή της κλοάκης (αμάρα).

Πίνακας 9.2.
Υδρόβια άνουρα (*)

Μήκος σώματος (**) (cm)	Ελάχιστη υδάτινη επιφάνεια (cm^2)	Ελάχιστη υδάτινη επιφάνεια για κάθε επιπλέον ζώο στην περίπτωση της ομαδικής διατήρησης (cm^2)	Ελάχιστο βάθος νερού (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
κάτω των 6	160	40	6	1η Ιανουαρίου 2017
από άνω των 6 έως και 9	300	75	8	
άνω των 9 έως 12	600	150	10	
άνω των 12	920	230	12,5	

(*) Οι συνθήκες αυτές ισχύουν για τις δεξαμενές διατήρησης (δηλαδή εκτροφής), όχι όμως για εκείνες που χρησιμοποιούνται για φυσική σύζευξη και υπερωορρηξία για λόγους απόδοσης, δεδομένου ότι οι διαδικασίες αυτές απαιτούν μικρότερες ατομικές δεξαμενές. Οι απαιτήσεις που αφορούν τον χώρο έχουν καθοριστεί για ενήλικα άτομα των αναγραφόμενων κατηγοριών μεγέθους· θα πρέπει είτε να εξαιρούνται τα νεαρά άτομα και οι γυρίνοι ή να μεταβάλλονται οι διαστάσεις υπό κλίμακα

(**) Μετρούμενο από το ρύγχος μέχρι την οπή της κλοάκης (αμάρα).

Πίνακας 9.3.
Ημιυδρόβια άνουρα

Μήκος σώματος (*) (cm)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (**) (cm^2)	Ελάχιστο εμβαδόν για κάθε επιπλέον ζώο στην περίπτωση της ομαδικής διατήρησης (cm^2)	Ελάχιστο ύψος καταλύματος (***) (cm)	Ελάχιστο βάθος νερού (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
έως και 5,0	1500	200	20	10	1η Ιανουαρίου 2017
άνω των 5,0 έως 7,5	3500	500	30	10	
άνω των 7,5	4000	700	30	15	

(*) Μετρούμενο από το ρύγχος μέχρι την οπή της κλοάκης (αμάρα).

(**) Το χερσαίο τμήμα καταλαμβάνει ένα τρίτο, το υδάτινο, επαρκές για να βυθίζονται τα ζώα στο νερό, δύο τρίτα.

(***) Μετρούμενο από την επιφάνεια του χερσαίου τμήματος μέχρι την εσωτερική πλευρά της οροφής του τεράριουμ· επιπλέον, το ύψος των καταλυμάτων θα πρέπει να είναι κατάλληλο για την εσωτερική διαρρύθμιση.

Πίνακας 9.4.
Ημιχερσαία άνουρα

Μήκος σώματος (*) (cm)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (**) (cm 2	Ελάχιστο εμβαδόν για κάθε επιπλέον ζώο στην περίπτωση της ομαδικής διατήρησης (cm^2)	Ελάχιστο ύψος καταλύματος (***) (cm)	Ελάχιστο βάθος νερού (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
μέχρι 5,0	1500	200	20	10	1η Ιανουαρίου 2017
άνω των 5,0 έως 7,5	3500	500	30	10	
άνω των 7,5	4000	700	30	15	

(*) Μετρούμενο από το ρύγχος μέχρι την οπή της κλοάκης (αμάρα).

(**) Το χερσαίο τμήμα καταλαμβάνει ένα τρίτο, το υδάτινο, επαρκές για να βυθίζονται τα ζώα στο νερό, δύο τρίτα.

(***) Μετρούμενο από την επιφάνεια του χερσαίου τμήματος μέχρι την εσωτερική πλευρά της οροφής του τεράριουμ· επιπλέον, το ύψος των καταλυμάτων θα πρέπει να είναι κατάλληλο για την εσωτερική διαρρύθμιση.

Πίνακας 9.5.
Δενδρόβια άνουρα

Μήκος σώματος (*) (cm)	Ελάχιστο μέγεθος καταλύματος (**) (cm^2)	Ελάχιστο εμβαδόν για κάθε επιπλέον ζώο στην περίπτωση της ομαδικής διατήρησης (cm^2)	Ελάχιστο ύψος καταλύματος (***) (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
έως και 3,0	900	100	30	1η Ιανουαρίου 2017
άνω των 3,0	1500	200	30	

(*) Μετρούμενο από το ρύγχος μέχρι την οπή της κλοάκης (αμάρα).

(**) Το χερσαίο τμήμα καταλαμβάνει ένα τρίτο, το υδάτινο, επαρκές για να βυθίζονται τα ζώα στο νερό, δύο τρίτα.

(***) Μετρούμενο από την επιφάνεια του χερσαίου τμήματος μέχρι την εσωτερική πλευρά της οροφής του τεράριουμ· επιπλέον, το ύψος των καταλυμάτων θα πρέπει να είναι κατάλληλο για την εσωτερική διαρρύθμιση.

10. Ερπετά

Πίνακας 10.1.
Υδρόβια χελώνια

Μήκος σώματος (*) (cm)	Ελάχιστη υδάτινη επιφάνεια (cm^2)	Ελάχιστη υδάτινη επιφάνεια για κάθε επιπλέον ζώο στην περίπτωση της ομαδικής διατήρησης (cm^2)	Ελάχιστο βάθος νερού (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
έως και 5	600	100	10	1η Ιανουαρίου 2017
άνω των 5 έως 10	1600	300	15	
άνω των 10 έως 15	3500	600	20	
άνω των 15 έως 20	6000	1200	30	
άνω των 20 έως 30	10000	2000	35	
άνω των 30	20000	5000	40	

(*) Μετρούμενο επί της ευθείας γραμμής που συνδέει το πρόσθιο με το οπίσθιο άκρο του χελύου.

Πίνακας 10.2.
Χερσόβια ερπετά

Μήκος σώματος (*) (cm)	Ελάχιστο εμβαδόν δαπέδου (cm^2)	Ελάχιστο εμβαδόν για κάθε επιπλέον ζώο στην περίπτωση της ομαδικής διατήρησης (cm^2)	Ελάχιστο ύψος καταλύματος (**) (cm)	Ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο (2) του Άρθρου 32
έως 30	300	150	10	1η Ιανουαρίου 2017
άνω των 30 έως 40	400	200	12	
άνω των 40 έως 50	600	300	15	
άνω των 50 έως 75	1200	600	20	
άνω των 75	2500	1200	28	

(*) Μετρούμενο από το ρύγχος μέχρι την ουρά

(**) Μετρούμενο από την επιφάνεια του χερσαίου τμήματος μέχρι την εσωτερική πλευρά της οροφής του τεράριουμ· επιπλέον, το ύψος των καταλυμάτων θα πρέπει να είναι κατάλληλο για την εσωτερική διαρρύθμιση.

11. Ψάρια

11.1. Παροχή και ποιότητα ύδατος

Πρέπει να εξασφαλίζεται ανά πάσα στιγμή επαρκής παροχή ύδατος κατάλληλης ποιότητας. Η ροή του ύδατος σε συστήματα επανακυκλοφορίας νερού ή το φιλτράρισμα εντός δεξαμενών πρέπει να αρκεί και για να εξασφαλίζεται ότι οι παράμετροι ποιότητας του ύδατος διατηρούνται σε αποδεκτά επίπεδα. Το παρεχόμενο νερό πρέπει να φιλτράρεται ή να υφίσταται επεξεργασία για την αφαίρεση ουσιών επιβλαβών για τα ψάρια, όπου απαιτείται. Οι παράμετροι ποιότητας του ύδατος πρέπει να παραμένουν πάντα στο αποδεκτό επίπεδο τιμών που συντηρεί την κανονική δραστηριότητα και φυσιολογία για το δεδομένο είδος και στάδιο ανάπτυξης. Η ροή του ύδατος πρέπει να είναι κατάλληλη για να μπορούν τα ψάρια να κολυμπούν και να διατηρούν κανονική συμπεριφορά. Πρέπει να παρέχεται στα ψάρια ο κατάλληλος χρόνος εγκλιματισμού και προσαρμογής στις μεταβολές των συνθηκών ποιότητας του νερού.

11.2. Οξυγόνο, αζωτούχες ενώσεις, pH και αλμυρότητα

Η συγκέντρωση οξυγόνου θα πρέπει να είναι κατάλληλη για τα συγκεκριμένα είδη και τις συνθήκες διατήρησής τους. Εφόσον είναι απαραίτητο, θα πρέπει να προβλέπεται συμπληρωματικός αερισμός του νερού. Οι συγκεντρώσεις αζωτούχων ενώσεων πρέπει να διατηρούνται σε χαμηλό επίπεδο.

Το επίπεδο του pH πρέπει να προσαρμόζεται στο εκάστοτε είδος και να διατηρείται κατά το δυνατόν σταθερό. Η αλμυρότητα πρέπει να προσαρμόζεται στις απαιτήσεις του είδους και στο στάδιο της ζωής του ψαριού. Οι μεταβολές της αλμυρότητας πρέπει να επέρχονται σταδιακά.

11.3. Θερμοκρασία, φωτισμός, θόρυβος

Η θερμοκρασία θα πρέπει να διατηρείται εντός του βέλτιστου πεδίου τιμών για το εκάστοτε είδος ψαριών, και να παραμένει κατά το δυνατόν σταθερή. Οι μεταβολές της θερμοκρασίας πρέπει να επέρχονται σταδιακά. Πρέπει να εξασφαλίζεται η δέουσα για τα ψάρια περιοδικότητα του φωτισμού. Τα επίπεδα θορύβου πρέπει να

είναι τα κατώτερα δυνατά και, όπου είναι δυνατόν, ο εξοπλισμός που προκαλεί θόρυβο ή δονήσεις, όπως είναι οι ηλεκτρογεννήτριες και τα συστήματα διήθησης, θα πρέπει να διαχωρίζεται από τις δεξαμενές ψαριών.

11.4. Πυκνότητα εκτροφής και περιβαλλοντική πολυπλοκότητα

Η πυκνότητα εκτροφής των ψαριών θα βασίζεται στις συνολικές ανάγκες των ψαριών από άποψη περιβαλλοντικών συνθηκών, υγείας και καλής διαβίωσης. Τα ψάρια πρέπει να διαθέτουν επαρκή όγκο ύδατος για να κολυμπούν κανονικά, λαμβάνοντας υπ' όψιν το μέγεθος, την ηλικία, την κατάσταση υγείας και τη μέθοδο ταΐσματος των ψαριών. Στα ψάρια παρέχεται ο κατάλληλος περιβαλλοντικός εμπλουτισμός, όπως κρυψώνες ή υπόστρωμα όταν υπάρχει ανάγκη, εκτός αν από τα χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς τους συνάγεται ότι δεν υπάρχει τέτοια ανάγκη.

11.5. Διατροφή και χειρισμός

Τα ψάρια πρέπει να ταΐζονται με το ενδεδειγμένο σιτηρέσιο με την κατάλληλη ποσότητα και συχνότητα τροφής. Χρειάζεται ειδική προσοχή όσον αφορά τη διατροφή των προνυμφικών μορφών ψαριών ιδίως στις περιπτώσεις στροφής από σιτηρέσια με ζωντανούς οργανισμούς σε τεχνητά. Ο χειρισμός των ψαριών πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο δυνατόν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΜΕΘΟΔΟΙ ΘΑΝΑΤΩΣΗΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

1. Κατά τη θανάτωση των ζώων, πρέπει να χρησιμοποιούνται οι μέθοδοι του κατωτέρω πίνακα.

Μέθοδοι διαφορετικές από τις μεθόδους του πίνακα επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται:

α) σε αναίσθητα ζώα, εφόσον το ζώο δεν ανακτά τις αισθήσεις του πριν από το θάνατο και

β) σε ζώα που χρησιμοποιούνται για γεωργική έρευνα, όταν ο σκοπός του έργου απαιτεί τα ζώα να στεγάζονται υπό συνθήκες παρόμοιες με αυτές υπό τις οποίες στεγάζονται τα ζώα εμπορικού αγροκτήματος, τα ζώα αυτά επιτρέπεται να θανατώνονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Παραρτήματος I του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 2009, για την προστασία των ζώων κατά τη θανάτωσή τους ([1]).

2. Η θανάτωση των ζώων ολοκληρώνεται με μία από τις ακόλουθες μεθόδους:

α) επιβεβαίωση της μόνιμης παύσης της κυκλοφορίας·
β) καταστροφή του εγκεφάλου·
γ) αυχενική εξάρθρωση·
δ) αφαίμαξη· ή
ε) διαπίστωση νεκρικής ακαμψίας.

3.Πίνακας

Ζώα — παρατηρήσεις/ μέθοδοι	Ψάρια	Αμφίβια	Ερπετά	Πτηνά	Τρωκτικά	Κουνέλια	Σκύλοι,γάτες, κουνάβια και αλεπούδες	Μεγάλα θηλαστικά	Πρωτεύοντα πλην ανθρώπου
Υπερβολική δόση αναισθησίας	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
Πιστόλι διατρητικής ράβδου			(2)						
Διοξείδιο του άνθρακα					(3)				
Εξάρθρωση του αυχένα				(4)	(5)	(6)			
Διάσειση/Πλήγμα στο κρανίο με κρούση				(7)	(8)	(9)	(10)		
Αποκεφαλισμός				(11)	(12)				
Ηλεκτρική αναισθητοποίηση	(13)	(13)		(13)		(13)	(13)	(13)	
Αδρανή αέρια (Ar,N2)								(14)	
Πυροβολισμός που πλήττει τον εγκέφαλο με κατάλληλο πυροβόλο όπλο, πιστόλι και πυρομαχικά			(15)				(16)	(15)	

Απαιτήσεις

1. Χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με την ήπια καταστολή του ζώου, ανάλογα με την περίπτωση.
2. Μόνον σε μεγάλα ερπετά.
3. Μόνον με σταδιακή πλήρωση. Δεν πρέπει να χρησιμοποιείται σε εμβρυακά και νεογέννητα τρωκτικά.
4. Μόνον σε πτηνά βάρους κάτω του 1 kg. Τα πτηνά βάρους άνω των 250 g πρέπει να αναισθητοποιούνται.
5. Μόνον σε τρωκτικά βάρους κάτω του 1 kg. Τα τρωκτικά βάρους άνω των 150 g πρέπει να αναισθητοποιούνται.
6. Μόνον σε κουνέλια βάρους κάτω του 1 kg. Τα κουνέλια βάρους άνω των 150 g πρέπει να αναισθητοποιούνται.
7. Μόνον σε πτηνά βάρους κάτω των 5 kg.
8. Μόνον σε τρωκτικά βάρους κάτω του 1 kg.
9. Μόνον σε κουνέλια βάρους κάτω των 5 kg.
10. Μόνον σε νεογνά.

11. Μόνον σε πτηνά βάρους κάτω των 250 g.
12. Μόνον εφόσον δεν είναι δυνατή η χρήση άλλων μεθόδων.
13. Απαιτείται ειδικός εξοπλισμός.
14. Μόνον σε χοίρους.
15. Μόνον σε επιτόπιες συνθήκες από έμπειρο σκοπευτή.
16. Μόνον σε επιτόπιες συνθήκες από έμπειρο σκοπευτή όταν δεν είναι δυνατή η χρήση άλλων μεθόδων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟ (3) ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 22

1. Ισχύουσα εθνική νομοθεσία που αφορά την απόκτηση, ζωική παραγωγή, φροντίδα και χρήση ζώων για επιστημονικούς σκοπούς.
2. Δεοντολογία που αφορά τη σχέση ανθρώπων-ζώων, την εγγενή αξία της ζωής και τα επιχειρήματα υπέρ και κατά της χρήσης ζώων για επιστημονικούς σκοπούς.
3. Βασικά και κατάλληλα για τα συγκεκριμένα είδη στοιχεία βιολογίας που αφορούν την ανατομία, τα χαρακτηριστικά φυσιολογίας, την εκτροφή, τη γενετική και την τροποποίηση του γενετικού υλικού.
4. Συμπεριφορά των ζώων, ζωική παραγωγή και εμπλουτισμός.
5. Μέθοδοι χειρισμού και διαδικασίες ανάλογα με τα συγκεκριμένα είδη ζώων, κατά περίπτωση.
6. Υγιεινή και διαχείριση της υγείας των ζώων.
7. Εντοπισμός πόνου, ταλαιπωρίας και αγωνίας ανάλογα με το είδος, για τα πιο συνηθισμένα εργαστηριακά είδη.
8. Αναισθησία, ανακούφιση του πόνου και θανάτωση.
9. Χρήση μη βάναυσων καταληκτικών σημείων.
10. Απαίτηση αντικατάστασης, μείωσης και βελτίωσης.
11. Σχεδιασμός διαδικασιών και έργων, όπου ενδείκνυται.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ Γ) ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ (1) ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 36

1. Συνάφεια και αιτιολόγηση των ακόλουθων στοιχείων:
α) χρήσης ζώων, συμπεριλαμβανομένης της καταγωγής, του εκτιμώμενου αριθμού, των ειδών και των σταδίων της ζωής τους·
β) διαδικασιών.
2. Εφαρμογή μεθόδων για την αντικατάσταση, μείωση και βελτίωση της χρήσης ζώων σε διαδικασίες.
3. Προγραμματισμένη χρήση αναισθητικών, αναλγητικών και άλλων μεθόδων για την ανακούφιση του πόνου.
4. Μείωση, αποφυγή και ανακούφιση κάθε μορφής ταλαιπωρίας του ζώου από τη γέννηση ως το θάνατο, ανάλογα με την περίπτωση.
5. Χρήση μη βάναυσων καταληκτικών σημείων.
6. Πειραματική στρατηγική ή στρατηγική παρατήρησης και στατιστική μελέτη για την ελαχιστοποίηση του αριθμού των ζώων, του πόνου, της ταλαιπωρίας, της αγωνίας τους και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ανάλογα με την περίπτωση.
7. Επαναχρησιμοποίηση ζώων και οι σωρευτικές της επιπτώσεις στα ζώα.
8. Προτεινόμενη κατάταξη των διαδικασιών αναλόγως της δριμύτητας.
9. Αποφυγή της αδικαιολόγητης επανάληψης των διαδικασιών όπου απαιτείται.
10. Συνθήκες στέγασης, ζωοτεχνίας και φροντίδας των ζώων.
11. Μέθοδοι θανάτωσης.
12. Επάρκεια των ατόμων που συμμετέχουν στο έργο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII
ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΑΝΑΛΟΓΩΣ ΤΗΣ ΔΡΙΜΥΤΗΤΑΣ

Η δριμύτητα της διαδικασίας προσδιορίζεται ανάλογα με το επίπεδο πόνου, ταλαιπωρίας, αγωνίας ή μόνιμης βλάβης που αναμένεται ότι θα υποστεί το συγκεκριμένο ζώο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Τμήμα Ι: Κατηγορίες δριμύτητας

Καταληκτικές:

Οι διαδικασίες οι οποίες λαμβάνουν χώρα εξ ολοκλήρου υπό καθεστώς γενικής αναισθησίας, χωρίς το ζώο να πρόκειται να ανακτήσει ποτέ τις αισθήσεις του ταξινομούνται ως καταληκτικές.

Ήπιες:

Οι διαδικασίες οι οποίες συνεπάγονται βραχυχρόνιο ήπιο πόνο, ταλαιπωρία ή αγωνία για τα ζώα καθώς και οι διαδικασίες οι οποίες δεν συνεπάγονται ουσιαστική βλάβη της ευεξίας ή της γενικής κατάστασης του ζώου, ταξινομούνται ως ήπιες.

Μέτριες:

Οι διαδικασίες οι οποίες συνεπάγονται βραχυχρόνιο μέτριο πόνο, ταλαιπωρία ή αγωνία, ή μακροχρόνιο ήπιο πόνο, ταλαιπωρία ή αγωνία για τα ζώα καθώς και οι διαδικασίες οι οποίες ενδέχεται να προκαλέσουν μέτρια βλάβη της ευεξίας ή της γενικής κατάστασης του ζώου, ταξινομούνται ως μέτριες.

Βαριές:

Οι διαδικασίες οι οποίες συνεπάγονται βραχυχρόνιο έντονο πόνο, ταλαιπωρία ή αγωνία, ή μακροχρόνιο μέτριο πόνο, ταλαιπωρία ή αγωνία για τα ζώα καθώς και οι διαδικασίες οι οποίες ενδέχεται να προκαλέσουν σοβαρή βλάβη της ευεξίας ή της γενικής κατάστασης του ζώου, ταξινομούνται ως βαριές.

Τμήμα ΙΙ: Κριτήρια κατάταξης

Η κατάταξη σε κατηγορία αναλόγως του βαθμού δριμύτητας λαμβάνει υπόψη τυχόν επεμβάσεις ή χειρισμό του ζώου στο πλαίσιο συγκεκριμένης διαδικασίας. Η κατάταξη έχει ως κριτήριο τις σοβαρότερες συνέπειες που ενδέχεται να υποστεί το ζώο μετά την εφαρμογή όλων των κατάλληλων τεχνικών μετριασμού του πόνου ή της ταλαιπωρίας του.

Κατά την κατάταξη μιας διαδικασίας σε μια συγκεκριμένη κατηγορία, λαμβάνονται υπόψη ο τύπος διαδικασίας και ορισμένοι άλλοι παράγοντες. Όλοι αυτοί οι παράγοντες εξετάζονται κατά περίπτωση.

Στους παράγοντες που σχετίζονται με τη διαδικασία συγκαταλέγονται οι ακόλουθοι:

– είδος χειρισμού, μεταχείριση,
– φύση και ένταση του πόνου, της ταλαιπωρίας, της αγωνίας ή της μόνιμης βλάβης που προξενείται από (όλα τα στοιχεία) της διαδικασίας, και η διάρκεια, συχνότητα και πολλαπλότητα των χρησιμοποιούμενων τεχνικών,
– ταλαιπωρία που προξενείται σωρευτικά στο πλαίσιο διαδικασίας,
– παρεμπόδιση της εκδήλωσης φυσιολογικής συμπεριφοράς συμπεριλαμβανομένων περιορισμών στην τήρηση των προδιαγραφών στέγασης, ζωοτεχνίας και φροντίδας.

Το τμήμα III περιλαμβάνει παραδείγματα διαδικασιών που κατατάσσονται σε καθεμία από τις κατηγορίες δριμύτητας βάσει παραγόντων που σχετίζονται μόνον με τον τύπο διαδικασίας. Τα παραδείγματα αυτά παρέχουν μια πρώτη ένδειξη της ταξινόμησης που θα ήταν η καταλληλότερη για ένα συγκεκριμένο τύπο διαδικασίας.

Ωστόσο, για την τελική ταξινόμηση μιας διαδικασίας βάσει της δριμύτητας, λαμβάνονται επίσης υπόψη και οι ακόλουθοι πρόσθετοι παράγοντες, οι οποίοι αξιολογούνται κατά περίπτωση:

– είδος και γονιδιακός τύπος,

– ωριμότητα, ηλικία και φύλο του ζώου,

– εκπαίδευση του ζώου όσον αφορά τη διαδικασία,

– αν πρόκειται να ξαναχρησιμοποιηθεί το ζώο, ο πραγματικός βαθμός δριμύτητας των προηγουμένων διαδικασιών,

– οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι περιορισμού ή εξάλειψης του πόνου, της ταλαιπωρίας και της αγωνίας, συμπεριλαμβανομένης

της βελτίωσης των συνθηκών στέγασης, ζωοτεχνίας και φροντίδας,

– μη βάναυσα καταληκτικά σημεία.

Τμήμα III:

Παραδείγματα διαφόρων τύπων διαδικασιών που κατατάσσονται σε καθεμία από τις κατηγορίες δριμύτητας βάσει παραγόντων που σχετίζονται με τον τύπο διαδικασίας.

1. Ήπια διαδικασία

α) Χορήγηση αναισθητικών φαρμάκων εκτός αν γίνεται με μοναδικό σκοπό τη θανάτωση·

β) φαρμακοκινητική μελέτη με χορήγηση μιας και μόνης δόσης και λήψη περιορισμένου αριθμού δειγμάτων αίματος (που ανέρχονται συνολικά σε < 10 % του κυκλοφορούντος όγκου αίματος), όπου η ουσία δεν αναμένεται να προξενήσει ανιχνεύσιμο αρνητικό αποτέλεσμα·

γ) μη επεμβατικές τεχνικές απεικόνισης ζώων (π.χ. MRI) με την κατάλληλη καταστολή ή αναισθησία·

δ) επιδερμικές διαδικασίες, π.χ. βιοψίες αυτιών και ουράς, μη χειρουργική υποδόρια εμφύτευση μικροαντλιών και πομποδεκτών·

ε) εφαρμογή εξωτερικών τηλεμετρικών συσκευών που προξενούν μικρή μόνο βλάβη στα ζώα ή μικρή παρεμβολή στην κανονική δραστηριότητα και συμπεριφορά τους·

στ) χορήγηση ουσιών διά της υποδόριας, ενδομυϊκής, ενδοπεριτοναϊκής οδού, με αναγκαστική θρέψη και ενδοφλεβίως μέσω επιφανειακών αγγείων, όταν η ουσία δεν έχει παρά μέτριες επιπτώσεις στο ζώο, και οι ποσότητες είναι εντός των κατάλληλων ορίων για το μέγεθος και το είδος του ζώου·

ζ) επαγωγή όγκων, ή αυτογενείς όγκοι, που δεν προκαλούν ανιχνεύσιμα κλινικά αρνητικά αποτελέσματα (π.χ. μικροί, υποδόριοι, μη χωροκατακτητικοί όζοι)·

η) εκτροφή γενετικά τροποποιημένων ζώων που αναμένεται να οδηγήσει σε φαινότυπο με ήπια αποτελέσματα·

θ) διατροφή με τροποποιημένα σιτηρέσια, που δεν καλύπτουν όλες τις διατροφικές ανάγκες των ζώων και αναμένεται να προξενήσουν ήπιες κλινικές ανωμαλίες στο χρονικό πλαίσιο της έρευνας·

ι) βραχείας διάρκειας (< 24h) παραμονή σε μεταβολικά κλουβιά·

ια) μελέτες στις οποίες τα ζώα στερούνται των συντρόφων τους για σύντομο χρονικό διάστημα, ή απομονώνονται για σύντομο διάστημα σε κλουβιά ενήλικες αρουραίοι ή μύες κοινωνικών στελεχών·

ιβ) μοντέλα τα οποία εκθέτουν τα ζώα σε βλαβερά ερεθίσματα τα οποία προκαλούν στιγμιαία ήπιο πόνο, ταλαιπωρία ή αγωνία, και τα οποία τα ζώα μπορούν να αποφύγουν με επιτυχία·

ιγ) ο συνδυασμός ή η σώρευση των ακόλουθων παραδειγμάτων, μπορούν να οδηγήσουν στην κατάταξη, ως ήπιων, των ακόλουθων διαδικασιών:

i) αξιολόγηση της σύνθεσης του σώματος με μη επεμβατικά μέτρα και ελάχιστο περιορισμό·

ii) παρακολούθηση ECG με μη επεμβατικές τεχνικές με ελάχιστο ή καθόλου περιορισμό ζώων εξοικειωμένων με την ανθρώπινη παρουσία·

iii) εφαρμογή εξωτερικών τηλεμετρικών συσκευών οι οποίες δεν αναμένεται να προξενήσουν βλάβη σε ζώα με κοινωνική προσαρμογή και δεν παρεμβαίνουν στην κανονική δραστηριότητα και συμπεριφορά τους·

iv) εκτροφή γενετικά τροποποιημένων ζώων τα οποία δεν αναμένεται να έχουν κλινικά ανιχνεύσιμο αρνητικό φαινότυπο·

v) προσθήκη αδρανών δεικτών στη διατροφή για την παρακολούθηση της πορείας της πέψης·

vi) διακοπή της σίτισης ενήλικων αρουραίων για < 24 ώρες·

vii) δοκιμές στον αγρό.

2. Μέτρια διαδικασία

α) Συχνή εφαρμογή δοκιμαστικών ουσιών οι οποίες παράγουν μέτρια κλινικά αποτελέσματα, και λήψη δειγμάτων αίματος (> 10 % του κυκλοφορούντος όγκου αίματος) από ζώο που διατηρεί τις αισθήσεις του, εντός διαστήματος μερικών ημερών χωρίς αντικατάσταση του όγκου του αίματος·

β) μελέτες εύρεσης του πεδίου τιμών δόσης που προκαλούν οξέα συμπτώματα, δοκιμές χρονικής τοξικότητας/καρκινογένεσης, με μη θανατηφόρα καταληκτικά σημεία·

γ) χειρουργική επέμβαση με γενική αναισθησία και τη χορήγηση κατάλληλων αναλγητικών, συνεπαγόμενη μετεγχειρητικό πόνο ή ταλαιπωρία ή για την επιδείνωση της γενικής κατάστασης. Παραδείγματα, μεταξύ άλλων: θωρακοτομή, κρανιοτομή, λαπαροτομή, ορχιδεκτομή, λυμφαδενεκτομή, θυροειδεκτομή, ορθοπεδική χειρουργική επέμβαση με αποτελεσματική σταθεροποίηση και διαχείριση των τραυμάτων, μεταμόσχευση οργάνων με αποτελεσματική διαχείριση της απόρριψης, χειρουργική εμφύτευση καθετήρων ή βιοϊατρικών συσκευών (π.χ. τηλεμετρικών πομπών, μικροαντλιών, κ.λπ.)·

δ) μοντέλα επαγωγής όγκων, ή αυτογενείς όγκοι, που αναμένεται να προξενήσουν μέτριο πόνο ή ταλαιπωρία ή μέτρια παρεμβολή στην κανονική συμπεριφορά·

ε) ακτινοβολία ή χημειοθεραπεία με μη θανατηφόρα δόση, ή με άλλως θανατηφόρα δόση αλλά με ανασύσταση του ανοσοποιητικού συστήματος. Τα αρνητικά αποτελέσματα αναμένεται να είναι ήπια ή μέτρια και βραχείας διαρκείας (< 5 ημέρες)·

στ) εκτροφή γενετικά τροποποιημένων ζώων που αναμένεται να οδηγήσει σε φαινότυπο με μέτρια αποτελέσματα·

ζ) δημιουργία γενετικά τροποποιημένων ζώων μέσω χειρουργικών διαδικασιών·

η) χρήση μεταβολικών κλουβιών με μέτριο περιορισμό της κίνησης για παρατεταμένη περίοδο (έως 5 ημερών)·

θ) μελέτες με τροποποιημένα σιτηρέσια που δεν καλύπτουν όλες τις διατροφικές ανάγκες των ζώων και αναμένεται να προκαλέσουν μέτριες κλινικές ανωμαλίες εντός του χρονικού διαστήματος που καλύπτει η μελέτη·

ι) διακοπή της σίτισης ενήλικων αρουραίων για 48 ώρες·

ια) πρόκληση αντιδράσεων φυγής και αποφυγής όταν το ζώο δεν έχει δυνατότητα διαφυγής ή αποφυγής του ερεθίσματος, οι οποίες αναμένεται να προκαλέσουν μέτρια αγωνία.

3. Βαριά διαδικασία

α) Δοκιμές τοξικότητας με καταληκτικό σημείο το θάνατο, ή στις οποίες αναμένονται θάνατοι ή προκαλούνται σοβαρές παθοφυσιολογικές καταστάσεις. Π.χ., δοκιμή οξείας τοξικότητας μιας και μόνης δόσης (βλέπε κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις δοκιμές)·

β) δοκιμή συσκευής της οποίας η διακοπή λειτουργίας μπορεί να προκαλέσει σοβαρό πόνο, ταλαιπωρία ή το θάνατο του ζώου (π.χ. συσκευή υποβοήθησης της καρδιάς)·

γ) δοκιμές ισχύος εμβολίων που χαρακτηρίζονται από τη μακροχρόνια επιδείνωση της κατάστασης του ζώου, προϊούσα ασθένεια που οδηγεί στο θάνατο, σε συνδυασμό με μακράς διαρκείας μέτριο πόνο, ταλαιπωρία ή αγωνία·

δ) ακτινοβολία ή χημειοθεραπεία με θανατηφόρα δόση χωρίς ανασύσταση του ανοσοποιητικού συστήματος, ή ανασύσταση με πρόκληση της νόσου «δότη κατά ξενιστή (GVHD)»·

ε) μοντέλα με επαγωγή όγκων, ή με αυτογενείς όγκους, που αναμένεται ότι θα προκαλέσουν προϊούσα θανατηφόρο ασθένεια σε συνδυασμό με μακράς διαρκείας μέτριο πόνο, ταλαιπωρία ή αγωνία. Π.χ., όγκοι που προκαλούν καχεξία, επιθετικοί όγκοι οστών, όγκοι με μεταστάσεις, και όγκοι που εξελκούνται·

στ) χειρουργικές και άλλες επεμβάσεις σε ζώα υπό γενική αναισθησία οι οποίες αναμένεται να προκαλέσουν σοβαρό ή επίμονο μέτριο μετεγχειρητικό πόνο, ταλαιπωρία ή αγωνία και μακροχρόνια επιδείνωση της γενικής κατάστασης των ζώων. Πρόκληση ασταθών καταγμάτων, θωρακοτομής χωρίς τα κατάλληλα αναλγητικά φάρμακα, ή τραύματος με σκοπό την πρόκληση πολλαπλής οργανικής ανεπάρκειας·

ζ) μεταμόσχευση οργάνων όπου η απόρριψη του οργάνου ενδέχεται να οδηγήσει σε σοβαρή αγωνία ή σοβαρή επιδείνωση της γενικής κατάστασης του ζώου (π.χ. ξενομεταμόσχευση)·

η) εκτροφή ζώων με γενετικές διαταραχές που αναμένεται ότι θα υποστούν σοβαρή και μακροχρόνια επιδείνωση της γενικής τους κατάστασης, π.χ. μοντέλα της νόσου του Huntington, μυϊκής δυστροφίας, χρονίως υποτροπιάζουσας νευρίτιδας·

θ) χρησιμοποίηση μεταβολικών κλουβιών με σοβαρό περιορισμό της κίνησης επί παρατεταμένη περίοδο·

ι) αναπόδραστο ηλεκτροσόκ [π.χ. για την πρόκληση «μαθημένης ανημπόριας» (learned helplessness)]·

ια) πλήρης απομόνωση κοινωνικών ζώων, όπως π.χ. σκύλων και πρωτευόντων πλην του ανθρώπου, επί παρατεταμένες περιόδους·

ιβ) στρες λόγω ακινησίας για την πρόκληση γαστρικού έλκους ή καρδιοπάθειας σε αρουραίους·

ιγ) δοκιμές αναγκαστικής κολύμβησης ή άσκησης με καταληκτικό σημείο την εξάντληση.

Άρθρο 55
Εξουσιοδοτικές διατάξεις
(Άρθρο 50 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δύναται να τροποποιούνται τα Παραρτήματα Ι και ΙΙΙ ως VIII, εκτός από τα Τμήματα 1 και 2 του Παραρτήματος VIII.

Άρθρο 56
Έναρξη ισχύος
(Άρθρο 61 της Οδηγίας 2010/63/ΕΕ)

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2013.

Στον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 29 Απριλίου 2013

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ	**ΜΑΞΙΜΟΣ ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ**

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΦΥΛΛΩΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Σε έντυπη μορφή:

- Για τα Φ.Ε.Κ. από 1 έως 16 σελίδες σε 1 € προσαυξανόμενη κατά 0,20 € για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο ή μέρος αυτού.
- Για τα φωτοαντίγραφα Φ.Ε.Κ. σε 0,15 € ανά σελίδα.

Σε μορφή DVD/CD:

Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση
Α΄	150 €	40 €	15 €
Β΄	300 €	80 €	30 €
Γ΄	50 €	-	-
Υ.Ο.Δ.Δ.	50 €	-	-
Δ΄	110 €	30 €	-

Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση
Α.Α.Π.	110 €	30 €	-
Ε.Β.Ι.	100 €	-	-
Α.Ε.Δ.	5 €	-	-
Δ.Δ.Σ.	200 €	-	20 €
Α.Ε.-Ε.Π.Ε.	-	-	100 €

- Η τιμή πώλησης μεμονωμένων Φ.Ε.Κ. σε μορφή cd-rom από εκείνα που διατίθενται σε ψηφιακή μορφή και μέχρι 100 σελίδες, σε 5 € προσαυξανόμενη κατά 1 € ανά 50 σελίδες.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ Φ.Ε.Κ.

Τεύχος	Έντυπη μορφή
Α΄	225 €
Β΄	320 €
Γ΄	65 €
Υ.Ο.Δ.Δ.	65 €

Τεύχος	Έντυπη μορφή
Δ΄	160 €
Α.Α.Π.	160 €
Ε.Β.Ι.	65 €
Α.Ε.Δ.	10 €

Τεύχος	Έντυπη μορφή
Α.Ε.-Ε.Π.Ε.	2.250 €
Δ.Δ.Σ.	225 €
Α.Σ.Ε.Π.	70 €
Ο.Π.Κ.	-

- Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. (έντυπη μορφή) θα αποστέλλεται σε συνδρομητές ταχυδρομικά, με την επιβάρυνση των 70 €, ποσό το οποίο αφορά τα ταχυδρομικά έξοδα.

- Η καταβολή γίνεται σε όλες τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.). Το πρωτότυπο διπλότυπο (έγγραφο αριθμ. πρωτ. 9067/28.2.2005 2η Υπηρεσία Επιτρόπου Ελεγκτικού Συνεδρίου) με φροντίδα των ενδιαφερομένων, πρέπει να αποστέλλεται ή να κατατίθεται στο Εθνικό Τυπογραφείο (Καποδιστρίου 34, Τ.Κ. 104 32 Αθήνα).
- Σημειώνεται ότι φωτοαντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές Επιταγές για την εξόφληση της συνδρομής, δεν γίνονται δεκτά και θα επιστρέφονται.
- Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα μέλη της Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίου Τύπου Αθηνών και Επαρχίας, οι τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί, η Ε.Σ.Η.Ε.Α, τα τριτοβάθμια συνδικαλιστικά όργανα και οι τριτοβάθμιες επαγγελματικές ενώσεις δικαιούνται έκπτωσης πενήντα τοις εκατό (50%) επί της ετήσιας συνδρομής.
- Το ποσό υπέρ ΤΑ.Π.Ε.Τ. (5% επί του ποσού συνδρομής), καταβάλλεται ολόκληρο (Κ.Α.Ε. 3512) και υπολογίζεται πριν την έκπτωση.
- Στην Ταχυδρομική συνδρομή του τεύχους Α.Σ.Ε.Π. δεν γίνεται έκπτωση.

Πληροφορίες για δημοσιεύματα που καταχωρίζονται στα Φ.Ε.Κ. στο τηλ.: 210 5279000.
Φωτοαντίγραφα παλαιών Φ.Ε.Κ.: τηλ.: 210 8220885.

Τα φύλλα όλων των τευχών της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως διατίθενται δωρεάν σε ηλεκτρονική μορφή από την ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου (www.et.gr)

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: http://www.et.gr - e-mail: webmaster.et@et.gr

ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΑΠΟ 08:00 ΜΕΧΡΙ 13:30

01001063004130036

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * ΤΗΛ. 210 52 79 000 * FAX 210 52 21 004